Euroopan unionin neuvosto

Bryssel, 5. kesäkuuta 2025
(OR. en)

9876/25

POLMAR 40
POLGEN 61
CLIMA 194
COMAR 25
ENV 456
ENER 197
MAR 93
MARE 24
PECHE 157
PROCIV 63
RELEX 709
RECH 259
SUSTDEV 41
TRANS 223

SAATE

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	5. kesäkuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 281 final
Asia:	KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Eurooppalainen valtamerisopimus

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 281 final.

Liite: COM(2025) 281 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 5.6.2025
COM(2025) 281 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Eurooppalainen valtamerisopimus

Eurooppalainen valtamerisopimus

Valtameret ja meret ovat elintärkeitä maapallon elämälle, vauraudelle, kilpailukyvylle, turvallisuudelle ja kestävälle tulevaisuudelle. Ne ovat myös ratkaisevan tärkeitä energia-, data- ja strategisten resurssien sekä maapallon ilmaston säätelyn kannalta.

Euroopan unioni huolehtii maailman suurimmasta yhteisestä merialueesta, ja sen jäsenvaltioissa, syrjäisimmillä alueilla ja merentakaisilla alueilla[1] on 25 miljoonaa neliökilometriä talousvyöhykkeitä. EU:lla on noin 70 000 kilometriä rantaviivaa, ja 40 prosenttia sen väestöstä asuu 50 kilometrin etäisyydellä merestä, joten meriasiat ovat sille erittäin tärkeitä. Unionin merirajat ulottuvat Karibialle, Atlantille ja Intian valtamerelle sen syrjäisimpien alueiden ansiosta. Sen sininen talous tukee suoraan lähes viittä miljoonaa työpaikkaa ja tuottaa vuosittain yli 250 miljardia euroa bruttoarvonlisäystä EU:n talouteen[2]. Noin 74 prosenttia EU:n ulkomaankaupasta kulkee merireittejä pitkin, ja merenalaisilla viestintäkaapeleilla siirretään 99 prosenttia mannerten välisestä internetliikenteestä.

Valtameriemme terveys kuitenkin heikkenee ilmastonmuutoksen, pilaantumisen ja meren luonnonvarojen liikakäytön kumulatiivisten vaikutusten vuoksi. Näitä ympäristöhaasteita pahentavat kasvavat geopoliittiset jännitteet, jotka paitsi haastavat yhteistyöhön perustuvan hallinnon myös uhkaavat turvallisuuttamme. Merenkulun vapautta ja toiminnan vapautta merellä kyseenalaistetaan kasvavissa määrin, ja kriittiset meri-infrastruktuurit ovat uhattuina. Hybridiuhat ja kyberhyökkäykset eivät kunnioita rajoja, eikä rajoja tunne myöskään meriturvallisuus. Euroopan rajojen ja infrastruktuurin suojelusta on tullut ensiarvoisen tärkeää.

Eurooppalaisella valtamerisopimuksella pyritään vastaamaan kaikkiin näihin haasteisiin ja vahvistamaan Euroopan johtoasema valtameripolitiikassa. Nykyiseen lainsäädäntöön ja aloitteisiin perustuva valtamerisopimus tarjoaa ensimmäistä kertaa kokonaisvaltaisen toimintamallin kaikilla politiikan aloilla. Sillä otetaan käyttöön yhtenäinen viitekehys, jonka tarkoituksena on virtaviivaistaa koordinointiprosesseja, yksinkertaistaa raportointivelvoitteita ja tarjota strategia voimassa olevan lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi ja poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi johdonmukaisemmin eri aloilla. Sillä luodaan perusta **valtameriunionille**, mukaan lukien valtamerisäädös, joka perustuu nykyiseen merten aluesuunnittelua koskevaan direktiiviin, ja hyödynnetään niitä valtavia mahdollisuuksia, joita valtameret tarjoavat Euroopan selviytymiskyvylle, elintarvikeomavaraisuudelle, energiatoimituksille, turvallisuudelle ja kilpailukyvylle. Lisäksi valtamerisopimuksella vahvistetaan yhteistyötä kansainvälisten aloitteiden kanssa.

Sopimuksella tuetaan kuutta ensisijaista painopistealuetta:

- valtamerten terveyden suojeleminen ja palauttaminen
- sinisen talouden kestävän kilpailukyvyn parantaminen
- rannikko- ja saariyhteisöjen ja syrjäisimpien alueiden tukeminen
- valtameritutkimuksen, tietämyksen, taitojen ja innovoinnin edistäminen
- merellisen turvallisuuden ja puolustuksen parantaminen ennakkoedellytyksenä

[1] Ranskan Guayana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion ja Saint-Martin (Ranska), Azorit ja Madeira (Portugali) sekä Kanariansaaret (Espanja).
[2] Euroopan komissio (2025). EU:n sinistä taloutta koskeva kertomus 2025.

- EU:n valtameridiplomatian ja valtamerten kansainvälisen sääntöihin perustuvan hallinnoinnin vahvistaminen.

Sopimuksella pyritään kokonaisvaltaiseen toimintamalliin ja yhteistyöhön jäsenvaltioiden ja alueiden välillä sekä asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten kalastajien, sinisen talouden ammattilaisten, innovoijien, sijoittajien, tutkijoiden ja kansalaisyhteiskunnan, kanssa. Valtamerisopimusta on määrä päivittää tarpeiden kehittyessä.

1. Vahvistettu hallinnointikehys

Vahva hallinnointikehys on tarpeen, jotta unionin, alueellisen, kansallisen ja paikallisen tason toimet voidaan sovittaa yhteen eri merialueilla yhteistyössä EU:n ja EU:n ulkopuolisten maiden kanssa.

1.1. Valtameriin liittyvien tavoitteiden toteuttaminen

Yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan asetuksen, meristrategiapuitedirektiivin ja merten aluesuunnittelua koskevan direktiivin kaltaisen suoraan asiaan liittyvän lainsäädännön lisäksi muussa EU:n lainsäädännössä ja politiikassa asetetaan valtamerten suojelua ja kestävää hoitoa koskevia sitovia ja ei-sitovia tavoitteita. Hallinnoinnin vahvistamisen odotetaan helpottavan tällaisten tavoitteiden täytäntöönpanoa ja varmistavan nykyisen lainsäädännön yhdenmukaisen täytäntöönpanon.

Kaavio: Esimerkkejä EU:n lainsäädännön sisältämistä valtameriä koskevista sitovista tavoitteista.

Komissio aikoo sidosryhmien kuulemisen perusteella ehdottaa vuoteen 2027 mennessä valtamerisäädöstä, joka perustuu merten aluesuunnittelua koskevan direktiivin tarkistamiseen. Sen tavoitteena on vahvistaa ja nykyaikaistaa merten aluesuunnittelua strategisena välineenä, joka tukee valtamerisopimuksen painopisteitä ja niiden täytäntöönpanoa erityisesti lisäämällä monialaista koordinointia kansallisella tasolla ja ottamalla käyttöön paremmin organisoidun merialueita koskevan toimintamallin. **Säädöksessä mainitaan asiaankuuluvat tavoitteet, jolloin ne löytyvät saman katon alta, mikä helpottaa niiden johdonmukaista ja tehokasta täytäntöönpanoa.**

Komissio pyrkii myös yksinkertaistamaan ja yhdenmukaistamaan nykyisessä lainsäädännössä olevia jäsenvaltioiden valtameriin liittyviä raportointivelvoitteita, jotta voidaan lisätä oikeudellista selkeyttä ja politiikan johdonmukaisuutta sekä vähentää hallinnollista rasitetta. Lisäksi komissio arvioi tapoja tukea valtameriin liittyvien velvoitteiden täytäntöönpanoa.

Seuratakseen sopimuksen asiaankuuluvien indikaattoreiden ja tavoitteiden edistymistä ja raportoidakseen siitä komissio luo julkisen EU:n valtamerisopimuksen tulostaulun, jota käytetään säännöllisesti laadittavan valtamerisopimuksen tilaa koskevan kertomuksen pohjana. Tulostaulun luomisessa hyödynnetään olemassa olevia kertomuksia ja resursseja, kuten EU:n sinisen talouden seurantakeskusta, EU:n avaruusohjelmaa (Copernicus-ohjelma mukaan lukien) ja digitaalisia välineitä sekä otetaan huomioon yhden kerran periaate.

Tiivis yhteistyö asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa kaikkien valtameriin liittyvien politiikkojen osalta on ratkaisevan tärkeää. Komissio perustaa Euroopan maatalous- ja elintarvikelautakunnan mallin mukaisesti korkean tason **valtamerilautakunnan**, joka koostuu valtameriin liittyvien alojen edustajista. Lautakunta auttaa komissiota valtamerisopimuksen tehokkaan täytäntöönpanon seuraamisessa ja varmistamisessa.

1.2. Yhteistyö alueellisella tasolla

Mereen liittyvä toiminta – kuten merienergia, kalastus ja vesiviljely, merenkulku, virkistäytyminen ja rannikkomatkailu – on kasvussa, mikä aiheuttaa painetta rajallisilla valtamerialueilla. Vaikka jotkin toimet edellyttävät omia alueita, tulevaisuudessa olisi huomioitava myös koordinoidumpi suunnittelu, jossa tasapainotetaan merten yksityistä ja yhteistä käyttöä sen ekologisten rajojen ja suojelun puitteissa, tuetaan erilaisten meritoimintojen rinnakkaista harjoittamista ja priorisoidaan osallisuutta, oikeudenmukaisuutta ja solidaarisuutta.

EU on tukenut kalastusalan alueellista yhteistyötä, laajempaa sinistä taloutta ja ympäristönsuojelua alueellisilla kehyksillä, kuten alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt ja meriä koskevat alueelliset yleissopimukset, jotka ovat keskeisiä yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) ja meristrategiapuitedirektiivin täytäntöönpanon kannalta. Kestävää sinistä taloutta on edistetty myös neljällä merialueita koskevalla aloitteella. Lisäksi joustavat yhteistyökehykset, kuten Välimeren unioni, itäinen kumppanuus ja alueellinen yhteistyö Mustanmeren alueella, ovat tehostaneet näitä toimia.

EU:n on vietävä erilaiset yhteistyötoimet synergisemmin seuraavalle tasolle optimoidakseen merialueensa käytön. Monikäyttöön perustuvat käytännöt ja alueet, joilla yhdistetään merituulivoima ja muut puhtaat energiateknologiat, säilyttämis- ja ennallistamiskäytännöt, kalastus tai kestävä vesiviljely, tarjoavat lupaavia mahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Tulevan valtamerisäädösehdotuksen avulla jäsenvaltioita kannustetaan siirtymään kansallisesta toimintamallista merialuetason toimintamalliin. Tältä osin niitä kannustetaan tekemään yhteistyötä naapurimaiden kanssa nykyisten alueellisten yhteistyöelinten ja EU:n makroaluestrategioiden puitteissa sekä hyödyntämään valtamerien ja vesistöjen ennallistamista koskevan EU:n mission vesistöaluetason kärkihankkeita.

Valtamerisäädöksen lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:

- **Itämeri** kiireellisenä painopisteenä: komissio järjestää vuonna 2025 **korkean tason "Our Baltic" -tapahtuman** lähtökohdaksi uudistetulle ja kokonaisvaltaiselle toimintamallille, jolla vastataan ekosysteemejä koskeviin haasteisiin, torjutaan maalta ja merestä peräisin olevaa pilaantumista, vahvistetaan turvallisuutta, edistetään ympäristön- ja kalastuksenhoitoa sekä tuetaan rannikkoyhteisöjä yhteistyössä EU:n Itämeri-strategian ja nykyisten alueellisten elinten kanssa.

- Uudessa **strategisessa Mustanmeren toimintamallissa** esitetään tulevaisuuteen suuntautuva poliittinen kehys, jonka tarkoituksena on vastata alueellisiin haasteisiin molempia osapuolia hyödyttävien kumppanuuksien avulla. Toukokuussa 2025 hyväksyttyyn[3] lähestymistapaan sisältyy toimia, joissa keskitytään 1) turvallisuuden, vakauden ja selviytymiskyvyn parantamiseen, 2) kestävän kasvun ja vaurauden edistämiseen muun muassa sinisen talouden tukemisen avulla, sekä 3) ympäristönsuojelun, ilmastokestävyyden ja varautumisen edistämiseen sekä pelastuspalvelutoimintaan – painottaen erityisesti rannikkoalueita.

- Uusi **Välimeren aluetta koskeva sopimus** luo pohjaa Välimeren yhteiselle rauhan, vaurauden ja vakauden alueelle. Sopimus perustuu Välimeren alueen toimintaohjelmaan vuodelta 2021. Komissio tekee yhteistyötä Välimeren unionin kanssa tukeakseen sinisen talouden merialuestrategian kehittämistä itäisellä Välimerellä, jota koskevaa erityistä yhteistyörakennetta ei tällä hetkellä ole. Toiminta perustuu WestMed-aloitteen menettelytapaan ja yhteistyöhön nykyisten alueellisten elinten kanssa.

- **Arktinen alue**, erityisesti Pohjoinen jäämeri, joka on maailmanlaajuisesti tärkeä ilmaston ja merten biologisen monimuotoisuuden sekä turvallisuuden ja yhteyksien kannalta: EU:n arktinen politiikka toimii mallina unionin valtameridiplomatialle, yhteistyölle ja monenvälisyydelle sekä kestävälle sinisen talouden kehitykselle. Komissio jatkaa yhteistyötä Grönlannin, Färsaarten, Islannin ja Norjan kanssa, pitää yllä EU:n normeja ja vaihtaa parhaita käytäntöjä maailmanlaajuisesti.

Komissio asettaa etusijalle vakaan ja ennustettavissa olevan pääsyn kaikille lähivesille ja pyrkii varmistamaan meren luonnonvarojen oikeudenmukaisen ja tasapuolisen käytön.

1.3. Taloudellisen tuen saaminen

Valtamerirahoitus

Valtamerisopimukseen sisältyvät aloitteet edellyttävät investointeja ja rahoitusta yksityisistä ja julkisista lähteistä. Yhdennetty lähestymistapa rahoitukseen ja valtamerten kannalta merkityksellisiin politiikkoihin kattaa monenlaisia osatekijöitä: meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen yhtenä viidestä alasta, joilla EU:lla on yksinomainen toimivalta, merten biologisen monimuotoisuuden ennallistaminen, kalastuksen hallinta ja kalastusalan innovointi sekä kestävä vesiviljelytoiminta, YKP:n täytäntöönpano, valtameritietous, meriturvallisuus, elintarviketurva, kilpailukykyisen ja kestävän sinisen talouden kehittäminen ja laajentaminen, mukaan lukien merellä tapahtuva energiantuotanto ja valtamerienergia, bioteknologia ja suolanpoisto, vedenalaisen kulttuuriperinnön turvaaminen, muiden sinisen

[3] Yhteinen tiedonanto "The European Union's strategic approach to the Black Sea region", JOIN(2025) 135 final.

talouden alojen tukeminen ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa, älykkäiden ratkaisujen käyttöönotto sekä merten aluesuunnittelun tukeminen.

Jäsenvaltioita kannustetaan käyttämään osa tuloista, joita ne saavat EU:n päästökauppajärjestelmästä – joka kattaa nyt meriliikenteen päästöt – investoidakseen merenkulkualan hiilestä irtautumiseen muun muassa parantamalla alusten, satamien, innovatiivisten teknologioiden ja infrastruktuurin energiatehokkuutta.

Sijoittaminen siniseen talouteen ja innovointiin

Eurooppalaiset **startup- ja scale-up-yritykset**, jotka edistävät sinisen talouden innovaatioita, kohtaavat merkittäviä haasteita, kuten riskipääoman rajoitettu saatavuus ja sääntelyyn liittyvät esteet. Arvioiden mukaan sinisen talouden pk-yritysten rahoitusvaje EU:ssa on 60–70 miljardia euroa[4]. Pelkästään EU:n varat eivät riitä investointivajeen korjaamiseen. Siksi on tärkeää yhdistää julkiset ja yksityiset lähteet.

Euroopan komission **InvestEU-ohjelmassa**, joka tarjoaa EIP:n, kansallisten kehityspankkien ja monenvälisten rahoituslaitosten myöntämän takuun, otetaan käyttöön yksityisiä investointeja, joilla tuetaan monenlaisia sinisen talouden investointeja eri vaiheissa. Asiaankuuluvat investoinnit vaihtelevat teknologioista tai ympäristön kestävyyteen liittyvistä ratkaisuista uusiutuvaan merienergiaan, satamien ja merenkulun viherryttämiseen, vesiviljelyyn, rannikkojen kehittämiseen, matkailuun ja kiertotalouteen. Ohjelmaan sisältyy myös investoinnit tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin strategisia valtameri- ja satelliittiteknologioita, digitalisaatiota, tekoälysovelluksia, kehittynyttä valmistusta ja vedenalaista robotiikkaa varten. InvestEU on tähän mennessä tukenut investointeja yli 15 miljardilla eurolla. InvestEU jatkaa investointikelpoisten sinisen talouden hankkeiden tukemista rahoitus- ja neuvontapalveluilla jäljellä olevan ohjelmakauden aikana.

BlueInvest-foorumilla on keskeinen rooli EU:n pyrkimyksissä tukea sinistä taloutta. Sen tavoitteena on saada liikkeelle yli miljardi euroa julkisia ja yksityisiä investointeja vuoteen 2028 mennessä. Foorumi tukee muun muassa riskipääomarahastoja, jotka keskittyvät sinisen talouden hankkeisiin Euroopan investointirahaston InvestEU-pääomatuotteiden kautta. Samaan aikaan BlueInvest nopeuttaa eurooppalaisten pk-yritysten ja startup-yritysten liiketoiminnan kasvua tarjoamalla niille tukea valmiuksien kehittämiseen, investointivalmiuksiin ja varainhankintaan.[5] Koska valtamerisopimuksen uudistettu painopiste on sininen talous, BlueInvestin tarjoamaa rahoitusta ja neuvontatukea tehostetaan.

Uusi EU:n start-up- ja scale-up-strategia[6], jonka tarkoituksena on tehdä EU:sta maailman paras paikka perustaa ja laajentaa teknologiavetoisia yrityksiä, kattaa myös sinisen teknologian. Se hyödyttää sinistä teknologiaa etenkin sääntelyn yksinkertaistamisen, muun muassa 28. järjestelmän[7] kautta, innovaatioiden tukemisen, osaajien hankinnan ja taitojen kehittämisen avulla sekä sisällyttämällä sen laajempiin EU:n aloitteisiin.

---

[4] Tutkimus sinisen talouden kestävään kehitykseen tehtävien investointien tukemiseksi – Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2018.

[5] https://maritime-forum.ec.europa.eu/theme/investments/blueinvest_en.

[6] *The EU Startup and Scaleup Strategy. Choose Europe to start and scale*, COM(2025) 270 final.

[7] 28. järjestelmä tarjoaa yhden yhtenäisen sääntökokonaisuuden, mahdollisesti asteittain ja modulaarisesti. Siihen sisältyisi yrityksiä koskeva EU:n oikeudellinen kehys, joka perustuu oletusarvoisesti digitaalisiin ratkaisuihin ja auttaa yrityksiä ylittämään esteet, joita liittyy yritysten perustamiseen ja toimintaan sisämarkkinoilla. Tätä varten

Kestävän sinisen talouden temaattista älykkään erikoistumisen foorumia kehitetään edelleen välineenä, jolla edistetään innovaatioekosysteemejä jäsenvaltioissa ja alueilla sekä houkutellaan innovointiin tehtäviä investointeja sinisen talouden alojen kilpailukyvyn parantamiseksi.

Komissio jatkaa **yhteistyötä Euroopan investointipankkiryhmän** ja muiden InvestEU-toteutuskumppaneiden kanssa **yksityisten investointien lisäämiseksi** ja **yksityiseen pääomaan liittyvien riskien vähentämiseksi** muun muassa seuraavilla keinoilla:

- **rannikkoyhteisöjen selviytymiskyvyn parantaminen** ja ekologisten, ilmastollisten, taloudellisten ja sosiaalisten hyötyjen tuottaminen rakenne- ja koheesiorahastoista sekä Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta – valtameriä koskevan mission ohjelmat ja EIP:n lainat mukaan lukien – myönnettävän EU:n rahoituksen lisäksi
- valtameriä koskeviin innovaatioihin tehtävien lisäinvestointien saaminen käynnistämällä **investointien kartoitusaloite** sellaisten rahoitusratkaisujen tunnistamiseksi, joilla nopeutetaan uusien teknologioiden käyttöönottoa sinisessä taloudessa
- Blue Champions -aloitteen mukaisen **neuvontatuen tehostaminen** investointivalmiuden parantamiseksi ja rahoitusratkaisujen etsimiseksi valtameriin liittyville innovoijille sekä uusien teknologioiden ja tieteen tulosten käyttöönoton nopeuttamiseksi.

Lippulaivatoimet – hallinnointi:
- Valtamerisäädös
- EU:n valtamerisopimuksen tulostaulu
- Valtamerilautakunta

Rahoitus
- Rannikkoyhteisöjen selviytymiskyvyn parantaminen EU:n rahoituksen ja EIP:n lainojen avulla
- Taloudellisen ja neuvoa-antavan tuen lisääminen BlueInvest-ohjelman puitteissa

2. Yhdennetty toimintamalli valtamerten terveyteen ja kestävyyteen

EU on asettanut merkittäviä valtamerten terveyden parantamiseen tähtääviä tavoitteita, ja EU:n aloitteiden ansiosta edistystä on jo tapahtunut. Meriympäristön tila kuitenkin heikkenee edelleen, ja valtameret sekä niiden ylläpitämä monimuotoinen elämä on edelleen uhattuna. Esimerkiksi koralliriutat, jotka tarjoavat elinympäristön neljännekselle kaikista meriympäristön lajeista, kärsivät yhä enemmän vesien lämpenemisestä ja valtamerten muuttuvista kemiallisista ominaispiirteistä, mikä heikentää niiden resilienssiä. Moniin merellisiin luontotyyppeihin ja merelliseen kulttuuriperintöön meriruohoniityistä

sillä yksinkertaistetaan sovellettavia sääntöjä ja vähennetään konkurssikustannuksia. Mukana olisivat niin maksukyvyttömyys-, työ- kuin vero-oikeuden asiaankuuluvat näkökohdat.

mangrovemetsiin kohdistuu edelleen paineita, jotka johtuvat ilmastonmuutosta edistävästä ihmisen toiminnasta maalla ja merellä. Valtamerten terveyden parantaminen ja ylläpitäminen edellyttää sitoutumista, innovointia ja yhteistyötä kaikilla tasoilla, myös maailmanlaajuisesti.[8]

Tässä tiedonannossa ehdotetaan toimia, jotka perustuvat neljään keskeiseen periaatteeseen: lähteestä mereen -toimintamalli pilaantumisen torjuntaan, ennalta varautumisen periaate, tieteeseen perustuva toimintamalli poliittisiin päätöksiin, ja ekosysteemilähtöinen toimintatapa.

2.1. Valtameret mukana ilmastonmuutoksen torjunnassa

Valtameret ovat planeettamme suurin hiilinielu, joka sitoo 30 prosenttia ihmisen aiheuttamista hiilipäästöistä. Ne ovat keskeisessä asemassa ilmaston säätelyssä, hiilen sitomisessa ja ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Uhkana ovat kuitenkin lämpötilan nousu, luonnon monimuotoisuuden väheneminen, happamoituminen ja happivaje.

Ennallistamalla meriekosysteemejä ja elvyttämällä luonnon monimuotoisuutta voidaan puolestaan parantaa valtamerten kykyä sitoa hiilidioksidia ja siten hidastaa ilmaston lämpenemistä. Valtamerten lämpeneminen ja happamoituminen johtuu pääasiassa fossiilisten polttoaineiden poltosta aiheutuvista hiilidioksidipäästöistä. Näiden ilmiöiden torjumiseksi on olennaisen tärkeää saavuttaa omat ilmastotavoitteemme ja harjoittaa ilmastodiplomatiaa, jotta muut suuret päästöjen aiheuttajat saadaan vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään. Lisäksi tuottamalla uusiutuvaa energiaa merellä voidaan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä, jotka muutoin aiheuttaisivat valtamerten lämpenemistä ja vaarantaisivat merten terveyden ja hyvinvoinnin. Samalla vähennetään Euroopan riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, myös sellaisista, joita saadaan merenpohjasta ja joihin liittyy merenpohjaan ja muihin meriekosysteemeihin kohdistuvia riskejä, sekä vahvistetaan EU:n energiaturvallisuutta ja omavaraisuutta EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen mukaisesti.

Komissio tukee jäsenvaltioita heikentyneiden rannikko- ja meriluontotyyppien ennallistamistoimenpiteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa, jotta saavutetaan luonnon ennallistamista koskevan asetuksen mukainen oikeudellisesti sitova tavoite, jonka mukaan vuoteen 2030 mennessä on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin vähintään 20 prosentissa EU:n merialueista ja vuoteen 2050 mennessä toimenpiteet on ulotettava kaikkiin ennallistamisen tarpeessa oleviin ekosysteemeihin.

Komissio tukee rannikkoyhteisöjä sellaisten uusien liiketoimintamallien luomisessa, jotka hyödyttävät sekä luontoa että ihmisiä, kuten eurooppalaiset sinisen hiilen varannot, ottaen huomioon UNFCCC:n[9] ohjeet.

2.2. Valtamerten eliöstön ja keskeisten ekosysteemipalvelujen suojelu ja ennallistaminen

Valtameriin kohdistuvat paineet vahingoittavat merten ekosysteemejä ja biologista monimuotoisuutta ja vaikuttavat rannikkoyhteisöihin, kalastukseen ja muuhun merellä tapahtuvaan toimintaan.

[8] Ks. 7 jakso.
[9] Ilmastonmuutosta koskeva YK:n puitesopimus.

Merisuojelualueet

Hyvin toisiinsa yhteydessä olevien ja tehokkaasti hoidettujen merisuojelualueiden verkosto on ekosysteemien ja ravintoverkkojen suojelun ja ennallistamisen kannalta ratkaisevan tärkeä, minkä lisäksi se tukee rannikkoyhteisöjä ja kalastajia edistämällä merieliöstön elvyttämistä. EU on laajentanut merisuojelualueiden verkostoaan 12,3 prosenttiin vesialueistaan, mutta jäsenvaltioita kannustetaan nopeuttamaan toimiaan, jotta ne saavuttaisivat vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteen. Sen mukaan 30 prosenttia EU:n merialueista olisi saatettava oikeudellisen suojelun ja 10 prosenttia tiukan suojelun piiriin. Tavoitteeseen pyrkiminen edellyttää, että kullekin merisuojelualueelle ehdotetaan tieteeseen perustuvia hoitosuunnitelmia, joihin osallistuvat kaikki paikalliset sidosryhmät, myös kalastajat, ja joissa pyritään ottamaan huomioon kyseisten merisuojelualueiden erityispiirteet ekologisesti merkittävillä alueilla. Tässä yhteydessä olisi määriteltävä tapauskohtaisesti, mitä kalastustekniikoita käyttämällä pidetään huoli myös kohteena olevien lajien ja luontotyyppien säilyttämisestä kyseisillä merisuojelualueilla.

Komissio pyrkii näin ollen varmistamaan voimassa olevan EU:n lainsäädännön, erityisesti lintu- ja luontotyyppidirektiivien, meristrategiapuitedirektiivin ja luonnon ennallistamista koskevan asetuksen, mukaan luettuna valvonnan ja seurannan helpottamiseen tähtäävän uuden teknologian käyttö, tehokkaan täytäntöönpanon ja valvonnan.

Merellä tapahtuvan toiminnan kestävä hallinta

Kuten meristrategiapuitedirektiivissä esitetään, merellä tapahtuvan toiminnan sekä maalla tapahtuvan mereen vaikuttavan toiminnan hallinnassa on merisuojelualueiden lisäksi olennaisen tärkeää ekosysteemilähtöinen toimintatapa, jotta kaikista EU:n merivesistä saadaan puhtaita, terveitä ja tuottavia ja jotta niiden osalta saavutetaan lopullinen tavoite, eli hyvä ekologinen tila[10].

Vaikka edistymistä on tapahtunut, meristrategiapuitedirektiivin tuoreessa arvioinnissa[11] korostetaan, että tarvitaan lisätoimia, jotta hyvä ekologinen tila voidaan saavuttaa kokonaan kaikilla meristrategiapuitedirektiivin 11 kuvaajalla tarkasteltuna. Tällaisiin lisätoimiin sisältyy myös rahoitusinvestointien lisääminen tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi. **Komissio tarkistaa meristrategiapuitedirektiiviä nopeuttaakseen edistymistä ympäristötavoitteiden saavuttamisessa, yksinkertaistaakseen täytäntöönpanoa ja vähentääkseen raportointiin ja tiedonhallintaan liittyvää hallinnollista rasitusta.**

Merten ja makean veden pilaantumisen torjunta

Meri- ja rannikkoekosysteemeihin kohdistuu merkittäviä pilaantumisesta johtuvia uhkia. Tällaisen uhkan muodostavat esimerkiksi maalla ja merellä tapahtuvasta toiminnasta peräisin olevat ravinteet, maatalouden valumavedet, kemialliset epäpuhtaudet, muovit ja mikromuovit. Tämän vuoksi toimenpiteillä on puututtava koko veden kiertokulkuun maalla ja merellä. Maalla sijaitsevien pilaantumislähteiden osalta komissio vahvistaa lähteestä mereen toimintamallia **vesiresilienssistrategian** avulla. Lisäksi se tukee rannikkoyhteisöjä maalta

[10] Meristrategiapuitedirektiivin 3 artiklan 5 kohta, jota täsmennetään edelleen merivesien hyvän ekologisen tilan vertailuperusteista ja menetelmästandardeista annetussa komission päätöksessä (EU) 2017/848.

[11] Kertomus meristrategiapuitedirektiivin (2008/56/EY) 17 artiklan mukaisesti päivitettyjä jäsenvaltioiden toimenpideohjelmia koskevasta komission arvioinnista.

peräisin olevan pilaantumisen torjunnassa, koska nämä yhteisöt ovat keskeisessä asemassa ehkäisemässä maalta peräisin olevaa pilaantumista ja meriekosysteemien tilan heikkenemistä.

Pilaantumisen vähentämiseen ja EU:n merien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseen tähtäävien vaatimusten pohjalle rakentuvassa EU:n saasteettomuustoimintasuunnitelmassa asetetaan kunnianhimoisia tavoitteita, kuten muoviroskan vähentäminen valtamerissä 50 prosentilla ja ravinnehävikin vähentäminen 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Tätä tuetaan voimakkaasti Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta myönnettävällä rahoituksella, jonka piiriin kuuluu myös valtamerien ja vesistöjen ennallistamista koskeva missio. Komissio muistuttaa, että jäsenvaltioilla on mahdollisuus tukea aktiivisia tai passiivisia meriroskien keräysjärjestelmiä EMKVR:n kansallisten ohjelmien puitteissa.

Tehokas ravinteiden hallinta ja saasteiden, kuten mikromuovien, PFAS-yhdisteiden ja muiden kemikaalien, merkittävä vähentäminen ovat olennaisen tärkeitä valtamerten terveyden vahvistamiseksi. Komissio jatkaa myös ravinteiden hallintaa ja mikromuoveja koskevan tutkimuksen ja innovoinnin rahoittamista. Lisäksi yhteisellä maatalouspolitiikalla (YMP) kannustetaan edelleen kestävään maatalouteen muun muassa ravinteiden määrän vähentämiseksi.

Merten pilaantumisen osalta meriliikenne on edelleen yksi suurimmista päästöjen, jätteen ja vedenalaisen melun lähteistä. Meriliikenteen muutoksella kohti ilmastoneutraaliutta ja saastuttamattomuutta voidaan rajoittaa vaikutuksia merieliöstöön sekä tukea EU:n kilpailukyvyn säilyttämistä ja kasvattamista.[12] Vaikka nykyiset lait ovat vähentäneet alusten aiheuttamaa pilaantumista, tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan rajoittaa päästöjä ilmaan ja veteen ja estää muovipellettien pääsy meriin.[13]

Sen vuoksi komissio aikoo ryhtyä seuraaviin toimiin:

- Komissio kehittää CleanSeaNet-verkostoa[14], jotta jäsenvaltioita voidaan varoittaa aluksista peräisin olevista useamman tyyppisistä epäpuhtauksista, kuten jätevedestä, jätteistä ja kadonneista konteista. Jäsenvaltioiden olisi edelleen kehitettävä todentamisprosesseja ja tietojen saatavuutta. Jatkona meristrategiapuitedirektiivin puitteissa käynnistetylle vedenalaista melua koskevalle EU:n työlle komissio tukee High-Ambition Coalition for a Quiet Ocean -koalitiota, joka edistää kunnianhimoisia ja käytännöllisiä ratkaisuja hiljaisempien valtamerten palauttamiseksi.
- Komissio tekee yhteistyötä kumppaneidensa kanssa sen varmistamiseksi, että Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) päätökset meriliikenteen aiheuttaman pilaantumisen vähentämiseksi pannaan täytäntöön kokonaisuudessaan.

Lippulaivatoimet[15]:
- Meristrategiapuitedirektiivin tarkistaminen
- Euroopan sinisen hiilen varannot ja rannikkoyhteisöjen uudet liiketoimintamallit

[12] EEA-EMSA Joint Report 15/2024: European Maritime Transport Environmental Report 2025.
[13] Lainsäätäjät sopivat 8. huhtikuuta 2025 alustavasti ehdotetusta asetusluonnoksesta muovipellettien tahattomasta ympäristöön päätymisestä aiheutuvan mikromuovisaasteen estämiseksi (COM(2023) 645).
[14] Euroopan meriturvallisuusvirasto (EMSA): Satellite based Services – CleanSeaNet service.
[15] Myös 7 jakson mukaiset valtamerten terveyteen liittyvät lippulaivatoimet vievät tilannetta eteenpäin.

- Jäsenvaltioiden kannustaminen merisuojelualueiden nimeämiseen ja hoitamiseen

3. Kestävän sinisen talouden kilpailukyvyn parantaminen

EU:n sinisessä taloudessa on merkittävää taloudellista potentiaalia ja muutosvoimaa. Se on olennainen osa Euroopan laajempaa teollisuus- ja turvallisuusstrategiaa, ja sen laajalle ulottuvaan piiriin kuuluvat i) perinteiset kalastuksen, vesiviljelyn, merenkulun ja rannikkomatkailun alat, ii) uudet ja nousevat uusiutuvan energian, sinisen bioteknologian, vedenalaisen robotiikan ja valtamerten havainnoinnin alat, ja iii) maailmanlaajuiset valtameriteknologian huippuyritykset, joiden toimintaa vauhdittavat tekoälyn, puhtaan teknologian ja syväteknologian tutkimus ja innovaatiot. Uusiutuva sininen talous, joka ennallistaa meriä ja edistää samalla kehitystä, sosiaalista osallisuutta ja tasapuolisuutta, pyrkii elvyttämään valtamerten luonnonvaroja ja luonnonjärjestelmiä.

Kilpailukykykompassin ja puhtaan teollisen kehityksen ohjelman mukaisesti EU:n on parannettava kilpailukykyään ja nopeutettava strategisia siirtymiä perinteisillä ja nousevilla sinisen talouden aloilla. Erityisiä painopisteitä ovat hiilestä irtautuminen ja innovoinnin lisääminen. Tämä tarkoittaa kalastus- ja vesiviljelyalojen tukemista, mihin kuuluvat vesibiomassajätteen parempi hyödyntäminen, puhtaiden sinisten teknologioiden käyttöönoton nopeuttaminen, sellaisten liiketoimintamallien tukeminen, jotka säilyttävät tai ennallistavat valtamerten ekosysteemejä ja biologista monimuotoisuutta luontoon perustuvien ratkaisujen ja hiilidioksidipäästöjä vähentävien tuotteiden avulla, sekä oikeiden olosuhteiden luominen puhtaalle kasvulle. Tämän saavuttamiseksi tarvitaan toimiva yhdistelmä julkista rahoitusta, yksityisiä investointeja, mahdollistavaa sääntelyä, taitojen kehittämistä, tiedon jakamista, tutkimusta ja innovointia sekä tehokasta merten aluesuunnittelua.

3.1. Kohti kestävää vesiviljelyä, elintarviketurvaa ja elintarvikeomavaraisuutta tukemalla kalastus- ja vesiviljelyaloja

Kalastus ja vesiviljely ovat elintärkeitä elintarvikehuollon ja elintarviketurvan kannalta. Kuitenkin 70 prosenttia EU:ssa nykyisin kulutettavista vesiviljelyelintarvikkeista tuodaan EU:n ulkopuolelta[16]. Merkittäviä virstanpylväitä ovat maatalous- ja elintarvikevisiota täydentävä YKP:n kattava **arviointi ja mahdollinen tarkistaminen niin, että se kattaa myös yhteisen markkinajärjestelyn**, sekä **kalastus- ja vesiviljelyalan visio vuoteen 2040**. Näin toimimalla varmistetaan, että kalastus ja vesiviljely, jalostus mukaan lukien, parantavat kilpailukykyään ja selviytymiskykyään ja varmistavat vakaan tarjonnan EU:n markkinoilla säilyttäen samalla kalastuksenhoidon ekosysteemilähtöisen lähestymistavan. Se edellyttää yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa kalastustoiminnan saattamiseksi tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavaksi ja kestävämmäksi parantamalla pyydysten valikoivuutta, myös innovoinnin avulla, ja vähentämällä meriekosysteemiin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia minimoimalla ja mahdollisuuksien mukaan ehkäisemällä herkkien merilajien tahattomia saaliita. EU:n kestävyysperiaatteita on tärkeä edistää maailmanlaajuisesti tuonnin kestävyyden vahvistamiseksi ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi, kuten 7 jaksossa tarkemmin esitetään.

[16] Euroopan komissio (2024): The EU fish market: 2024 edition.

Komissio esittää seuraavaa:

- Toteutetaan kalastuslaivaston hiilestä irtautumiseen ja nykyaikaistamiseen tähtääviä toimenpiteitä, joita tuetaan kalastus- ja vesiviljelyalan energiasiirtymäkumppanuudella.[17]
- Tuetaan pienen mittakaavan kalastusta ensisijaisena tavoitteena. Tähän liittyen muun muassa julkaistaan jäsenvaltioille suunnattu käsikirja, jossa esitetään avoimuutta lisääviä ja kestävää kalastusta edistäviä parhaita käytäntöjä kalastusmahdollisuuksien jakamiseen, sekä toteutetaan erityinen täytäntöönpanoa koskeva vuoropuhelu. Komissio harkitsee myös erityisen neuvoa-antavan toimikunnan perustamista.
- Perustetaan kestävää vesiviljelyä koskeva EU:n aloite, johon osallistuu jäsenvaltioiden viranomaisia, alan edustajia, muita eturyhmiä, tutkimus- ja innovaatiolaitoksia, yrityskiihdyttämöitä ja rahoituslaitoksia. Aloitteessa asetettavilla tavoitteilla ja määritettävillä toimilla, mukaan lukien merialueiden monimuotoiseen käyttöön tähtäävien hankkeiden kehittäminen, pyritään tehostamaan yhteistyötä.
- Lisätään Euroopan levätuotantoa muun muassa vuoden 2025 loppuun mennessä hyväksyttävän uuden biotalousstrategian avulla, käynnistetään sinistä biotaloutta koskeva innovaatioaloite vuoteen 2027 mennessä ja asetetaan vapaaehtoiset tavoitteet levätuotannon kasvulle EU:ssa.
- Käynnistetään erityinen poliittinen aloite, jolla puututaan kalastusta ja vesiviljelyä uhkaavien **vieraslajien** aiheuttamaan ongelmaan ja jolla tarkastellaan myös mahdollisuuksia hyödyntää näitä lajeja tapauksissa, joissa ne ovat jo levinneet liikaa.
- Laaditaan petokantojen hallintaa koskeva ohjeasiakirja, joka liittyy vesiviljelyä koskevien strategisten suuntaviivojen täytäntöönpanoon.
- Arvioidaan yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevaa asetusta nykyisten merkintäsääntöjen tehokkuuden arvioimiseksi, mukaan luettuina soveltamisalaan kuuluvat tuotteet, niiden alkuperä ja myyntikanavat, kuten supermarketit, kalakauppiaat ja ravintolat.
- Toteutetaan EU:n laajuinen kampanja vuonna 2027 EU:ssa kestävästi tuotettujen vesiviljelyelintarvikkeiden hyödyistä ja lisäarvosta.
- Toteutetaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan kalastuksenhoidon kestävyys ja eurooppalaisten kalastajien tasapuoliset toimintaedellytykset maailmanlaajuisesti (ks. 7 jakso).
- Arvioidaan YKP-asetus ja mahdollisesti tarkistetaan sitä.
- Tuetaan kalastus- ja vesiviljelyalan sosiaalista ulottuvuutta (ks. 3 jakso).

3.2. EU:n meriteollisuuden perustan ja satamien vahvistaminen kriittisinä solmukohtina

Euroopan **meriteollisuuden tuotantoperusta** on olennainen osa EU:n strategista itsenäisyyttä, vaurautta ja turvallisuutta. Eurooppalaisilla telakoilla, toimittajilla ja teknologian tarjoajilla on osaamista rakentaa arvokkaita aluksia ja kehittää merellä tuotettavaan uusiutuvaan energiaan liittyvää teknologiaa. **Jotta EU pystyy säilyttämään tämän kilpailuedun ja johtamaan maailmanlaajuista siirtymistä puhtaaseen teknologiaan, komissio aikoo kehittää meriteollisuusstrategian.**

[17] Kumppanuus, joka on aloitettu komission EU:n kalastus- ja vesiviljelyalan energiasiirtymästä antaman tiedonannon jälkeen.

EU:n satamat ovat kilpailukyvyn ja turvallisuuden kannalta strategisia voimavaroja, jotka toimivat maailmankaupan ja sisämarkkinoiden yhdyskäytävinä ja erityisesti eurooppalaisen merialueen sekä siviili- ja sotilasliikenteen keskuksina[18]. Monista niistä on kehittymässä hiilestä irtautumisen, kiertotalouden ja arvoketjujen innovoinnin keskuksia, jotka tukevat teollisuusklustereita. **Tämän tehtävän vahvistamiseksi komissio hyväksyy uuden EU:n satamastrategian.**

EU:n meriliikenteen hiilestä irtautumisen nopeuttaminen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi edellyttää, että päästökauppajärjestelmän eli kasvihuonekaasujen hinnoittelumekanismin äskettäinen laajentaminen meriliikenteeseen pannaan määrätietoisesti täytäntöön. Se edellyttää myös FuelEU Maritime -aloitteen täytäntöönpanoa. Se on keskeinen toimi, jolla vähennetään polttoaineiden kasvihuonekaasuintensiteettiä, edistetään investointeja, kehitetään vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria satamissa ja käynnistetään koordinointitoimia koko toimitusketjussa mittakaavaetujen saavuttamiseksi. EU edistää IMO:ssa kunnianhimoisia maailmanlaajuisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset maailmanlaajuisesti. Hiljattain hyväksytty IMO:n nettonollatasoa koskeva kehys on tärkeä askel koko teollisuudenalan hiilestä irtautumisen kannalta. Merenkulun digitalisoinnin tukeminen, investoiminen vihreään teknologiaan ja vihreiden taitojen kehittämisen edistäminen ovat yhtä lailla tärkeitä tekijöitä merenkulkualan pitkän aikavälin kestävyyden ja sopeutumiskyvyn varmistamisessa.

Merkittävät investoinnit vaihtoehtoisten polttoaineiden tuotantoon, energiainfrastruktuuriin, maasähköön sekä uuden puhtaan teknologian käyttöönottoon ja integrointiin aluksilla ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan edistää alan resilienssiä, hiilestä irtautumista, innovointia ja kilpailukykyä.

3.3. Muiden sinisen talouden alojen vahvistaminen

Merituulivoima- ja valtamerienergiateknologiat ovat avainasemassa, kun pyritään saavuttamaan ilmastotavoitteet, parantamaan energiavarmuutta ja tarjoamaan kohtuuhintaista energiaa, joka edistää teollisuuden kilpailukykyä kaikilla teollisuudenaloilla ja kaikissa jäsenvaltioissa. Jotta näiden teknologioiden käyttöönottoa voidaan nopeuttaa, tarvitaan merkittäviä investointeja verkkoinfrastruktuuriin, myös rajatylittävään merellä tapahtuvan siirron teknologiaan ja energiateknologiaan, sekä parempaa alueellista yhteistyötä ja ratkaisuja alueellisiin rajoituksiin ja rinnakkaiseloon muun toiminnan, kuten kalastuksen ja vesiviljelyn, kanssa.

Jotta EU voisi jatkossakin hyötyä maailmanlaajuisesta johtoasemastaan merellä tuotettavan uusiutuvan energian alalla ja jotta se voisi vahvistaa johtoasemaansa valtamerienergiateknologioissa, sen olisi säilytettävä kilpailukykyiset toimitusketjut ja varmistettava raaka-aineiden ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuus. Tämä edellyttää jäsenvaltioiden sitoutumista ja alueellista yhteistyötä[19].

Valtameret voivat olla tärkeitä biotalouden geenivarojen ja raaka-aineiden lähteitä. Merivedestä voidaan saada magnesiumia, litiumia, booria ja vanadiinia, ja näiden metallien

[18] TEN-T-asetus (EU) 2024/1679.

[19] Itämeren energiamarkkinoiden yhteenliitäntäsuunnitelma (BEMIP), keskisen Itä-Euroopan ja Kaakkois-Euroopan energiayhteenliitännät (CESEC), Pohjanmeren energiayhteistyö (NSEC) ja Lounais-Euroopan yhteenliitännät.

kustannustehokkailla talteenottoteknologioilla voidaan edistää niiden ja muiden metallien toimitusvarmuutta. Metallien merivedestä tapahtuvan talteenoton toteutettavuutta tutkitaan Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan kuuluvilla kohdennetuilla toimilla samalla kun tarvitaan yhä enemmän tehokkaita suolanpoistolaitoksia, jotta voidaan vastata ihmisten makean veden kulutuksen ja vihreän vedyn tuotannon tarpeisiin.

Rannikko- ja merimatkailu on sinisen talouden suurin ala ja merkittävä tulonlähde monilla rannikkoalueilla. Se myös monipuolistaa elinkeinoja erityisesti maaseudun rannikko- ja saariyhteisöissä. Matkailualan siirtymäpolun ja Euroopan matkailuohjelman 2030 osalta tapahtuneen edistymisen sekä toukokuussa 2025 käynnistetyn sidosryhmien kuulemisen pohjalta komissio esittää EU:n kestävän matkailun strategian keväällä 2026. Uudella strategialla edistetään käytäntöjä, jotka hyödyttävät sekä rannikko- ja saariyhteisöjä että syrjäisimpiä alueita.

3.4. Sinisen talouden sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen

Hyvinvoivan ja houkuttelevan sinisen talouden kannalta olennaisia tekijöitä ovat sukupolvenvaihdos, naisten osallistuminen, täydennyskoulutukset ja asianmukaiset työolot.

Vuodeksi 2027 suunnitellulla uudella sinisellä sukupolvenvaihdosstrategialla edistetään ammattitaitoisen seuraavan sukupolven työvoiman saamista merialan tutkimuksen, valtameriteknologian ja kestävän kalastuksen aloille. Sillä tuetaan koulutusta, valtamerten tuntemusta ja osaamisen siirtämistä sukupolvelta toiselle. Kuten osaamisunionia koskevassa tiedonannossa todetaan, komissio aikoo tehostaa toimiaan STEM-alojen[20] koulutuksen edistämiseksi. Tämän pitäisi tukea myös meritieteiden, kuten ympäristötekniikan, meribiologian ja kemian, edistyneempää osaamista. STEM-alojen edistämisessä ja Eurooppalaisten yliopistojen ja koulujen alliansseissa olisi kiinnitettävä enemmän huomiota siniseen talouteen ja sen mahdollisuuksiin.

Digitaalisten ja yrittäjätaitojen edistämiseksi sinisen sukupolvenvaihdoksen strategia sovitetaan yhteen **vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien alan uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön** kanssa, joka tarjoaa jäsennellyn, EU:n laajuisen kehyksen sinisen talouden ekosysteemien yhdistämiselle, sekä **osaamisunionin** kanssa, jonka kautta tuetaan eri alojen välisiä kumppanuuksia sinisen talouden alalla, ja **sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden lippulaivastrategian** kanssa.

Kalastuksen alalla komissio keskittyy sukupolvenvaihdoksiin ja ammatin houkuttelevuuden lisäämiseen muun muassa laivaston nykyaikaistamisella, digitalisoinnilla ja turvallisuuden parantamisella aluksilla. Tukea suunnataan myös kalastajien täydennys- ja uudelleenkoulutukseen.

Lippulaivatoimet:

- YKP-asetuksen arviointi ja mahdollinen tarkistaminen
- kalastus- ja vesiviljelyalan vuoden 2040 visio
- merenkulun teollisuusstrategia ja EU:n satamastrategia
- sininen sukupolvenvaihdosstrategia.

[20] Luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka.

4. Rannikkoyhteisöjen ja saarten suojelu ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen

Terve valtameri tarjoaa rannikkoseutujen väestölle toimeentulon, turvan ja identiteetin. Rannikkoyhteisöt ovat kestävän ja kilpailukykyisen sinisen talouden liikkeellepaneva voima pyrkimyksissä kohti uudistavia käytäntöjä, ja niillä on keskeinen rooli terveellisten ja kestävien elintarvikkeiden sekä puhtaan ja kohtuuhintaisen uusiutuvan merienergian tarjoamisessa eurooppalaisille sekä Euroopan yhdistämisessä muuhun maailmaan. Niiden vastuuasema meriasioiden hallinnoinnin keskeisinä sidosryhminä ja toimijoina olisi tunnustettava nykyistä paremmin.

Rannikkoalueiden vaihtelevuus ja ainutlaatuiset maantieteelliset edut ja luonnonvarat tarjoavat merkittäviä taloudellisia mahdollisuuksia mutta myös tuottavat ainutlaatuisia haasteita. EU:n rannikkoalueiden täyden potentiaalin hyödyntäminen edellyttää sekä johtavien rannikkoyhteisöjen vahvistamista että kuilun kuromista umpeen niiden osalta, joilla on vaikeuksia hyödyntää tarjolla olevia mahdollisuuksia.

Myös ilmastonmuutoksen vaikutusten riski on suurin rannikkoalueilla, joihin vaikuttavat merenpinnan nousu, äärimmäiset sääolot, rannikon eroosio, tulvat, suolaveden tunkeutuminen ja biologisen monimuotoisuuden kuten kalakantojen köyhtyminen. Rannikkoyhteisöjen ja syrjäisimpien alueiden odotetaan tehostavan sopeutumistoimia ja kriisivalmiuttaan. Komissio tarjoaa rannikkoyhteisöille lisää tukea sopeutumisstrategioiden ja -suunnittelun toteuttamiseen erityisesti tulevan ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan EU:n suunnitelman avulla.

Tehostaakseen tukeaan rannikkoyhteisöille ja noudattaakseen varautumisunionistrategiaa komissio aikoo ehdottaa uutta **EU:n rannikkoyhteisöjen kehittämistä ja selviytymiskykyä koskevaa strategiaa vuodelle 2026**. Strategialla hyödynnetään mahdollisuuksia ja luodaan puitteet paikallisen talouskehityksen edistämiselle ja rannikkoyhteisöjen selviytymiskyvyn parantamiselle. Lisäksi sillä edistetään varhaisvaroittamisvalmiuksia ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevia suunnitelmia, joita tuetaan kehittyneillä havainnointi- ja ennustepalveluilla.

Strategian puitteissa pyritään hyödyntämään rannikkoyhteisöjen laajaa potentiaalia pyrkimyksissä kehittää ja ottaa käyttöön uusia kestäviä liiketoimintamalleja, jotka edistävät koko EU:n kestävää kehitystä ja kilpailukykyä. Sillä tuetaan mahdollisuuksia hajauttaa tuloja ja edistetään uudistamis- ja ennallistamistoimien sekä tieteen ja teknologiainnovaatioiden sisällyttämistä ennusteiden ja palvelukehittämisen seurantaan hyödyntäen paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden[21], uuden eurooppalaisen Bauhaus-aloitteen (NEB)[22] ja valtameriä koskevan mission kärkihankkeiden onnistumisia.

Komissio otti huomioon saariin ja syrjäisimpiin alueisiin kohdistuvat erityishaasteet, jotka edellyttävät räätälöityjä linjauksia ja synergian parantamista, ja päätti käynnistää **kuulemisen**

[21] Inforegio – CLLD, yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen.

[22] Uuden eurooppalaisen Bauhausin (NEB) monialainen ja osallistava lähestymistapa ja innovatiiviset hankkeet, kuten kärkihanke Bauhaus of the Seas Sails, tarjoavat suunnitelmia paikkapohjaisia toimia varten, joissa yhteisöt tunnistavat ja ratkovat rannikkoalueiden haasteita. Tulevina vuosina NEB-välineellä tuetaan uusia hankkeita myös rannikkoyhteisöissä.

uudesta saaria koskevasta strategiasta ja **päivitetystä syrjäisimpiä alueita koskevasta strategiasta**.

Syrjäisimpien alueiden ominaispiirteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota ja niitä varten on räätälöitävä toimenpiteitä, jotta voidaan voittaa saaristoaseman asettamat esteet ja vastata näiden alueiden tarpeisiin vahvistamalla niiden selviytymiskykyä ja yhteyksiä, kehittämällä niiden taloudellista, energia- ja elintarvikeomavaraisuutta sekä suojelemalla niiden luonnonperintöä. Erityisesti pienkalastuksen alalla on lisähaasteita, jotka johtuvat kyseisten alueiden syrjäisyydestä ja altistumisesta äärimmäisille sääilmiöille. Näihin seikkoihin puuttumiseksi komissio ehdottaa, että syrjäisimmillä alueilla tarkistetaan laivaston tasapainoa koskevat suuntaviivat alle 12 metrin pituisten kalastusalusten osalta kesällä 2025 parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon pohjalta.

Uudet lippulaivatoimet[23]:
- EU:n rannikkoyhteisöjen kehittämistä ja selviytymiskykyä koskeva strategia
- Kuuleminen saaria koskevasta EU:n strategiasta
- Syrjäisimpiä alueita koskeva päivitetty strategia
- Alle 12-metristen kalastusalusten laivaston tasapainoa koskevien suuntaviivojen tarkistaminen syrjäisimmillä alueilla

5. Valtameritutkimuksen ja -tiedon, valtamerten tuntemuksen ja merialan taitojen keskeinen rooli sinisen innovoinnin kannalta

5.1. Eurooppa valtameritutkimuksen maailmanlaajuisena johtajana: valtamerten havainnointia koskevan aloitteen käynnistäminen

Valtameren havainnointi on kaiken meriosaamisen perusta. Se tarjoaa olennaista tietoa, jota voidaan käyttää sääennusteissa, ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevissa strategioissa, ääri-ilmiöiden seurannassa, kansalaisturvallisuuden alalla (meriolosuhteet, tulvat), vesiliikenteessä, merituulivoima-alalla, kalastuksessa ja vesiviljelyssä sekä enenevissä määrin maanpuolustus- ja turvallisuusalalla. Silti valtameri on pitkälti tutkimatta, olennaista tietoa puuttuu tai ei ole saatavilla ja nykyisiin havainnointiverkostoihin kohdistuu kasvavaa painetta.

Tällä hetkellä EU turvautuu valtamerten havainnoinnissa olennaisesti yhteistyöhön kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Geopoliittisten muutosten myötä jotkut kansainväliset kumppanit kuitenkin ovat irtautumassa valtameritutkimuksesta, mikä häiritsee keskeisten tieto- ja havainnointiohjelmien toimintaa ja heikentää aiempien ja tulevien kriittisten tietojen saatavuuden ennakoitavuutta. Jotkin tietoaineistot eivät ole enää saatavilla, ja toisia ei ylläpidetä eikä täydennetä. Infrastruktuurin tarkkailemiseen perustuvan maailmanlaajuisen tiedon väheneminen on merkittävä riski, jonka seurauksena päätöksentekijöille, kansalaisille ja sijoittajille tarjolla olevat tiedot ovat epäluotettavampia ja epätarkempia.

Epävakaassa geopoliittisessa ympäristössä Euroopasta on tultava riippumaton ja itsenäinen kaikkien kriittisten valtameri-infrastruktuurien sekä data- ja tietopalvelujen osalta, ja samalla

[23] Myös 3 jakson mukaiset toimet edistävät tätä painopistettä.

sen on mahdollisuuksien mukaan ylläpidettävä ja tehostettava kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä.

Valtamerisopimuksessa ehdotetaan, että eurooppalaisten toimien tehostamiseksi EU:n on käynnistettävä kunnianhimoinen **valtamerten havainnointia koskeva aloite**, joka kattaa koko tietoarvoketjun ja jonka piiriin kuuluvat sekä rannikkoalueet että syvänmeren alueet. EU:n on tältä osin omaksuttava kansainvälinen johtoasema, jotta se voi tarjota kriittistä tietoa kaikille merenkulkualan toimijoille ja osa-alueille.

Valtamerten havainnointia koskeva EU:n aloite, joka kattaa havainnointikampanjat, tietojenkäsittelyn, infrastruktuurit ja keskeisten palvelujen tarjoamisen, on seuraava luku planeettamme pinnanalaisen alueen tutkimisessa, ja sen avulla yhdistetään, skaalataan, hallinnoidaan ja turvataan valtamerten havainnointivalmiudet.

Aloitteella edistetään myös kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä samanmielisten kumppanien kanssa erityisesti pyrkimyksissä viimeistellä tarkoitukseen soveltuva maailmanlaajuinen valtamerten havainnointijärjestelmä[24]:

- **Turvataan** sellaiset valtamerihavaintoja koskevat **historiatiedot** Horisontti Eurooppa □toimen kautta vuonna 2025, jotka ovat tällä hetkellä vaarassa EU-tietokannoissa.
- Toimitetaan kesäkuuhun 2026 mennessä **suunnitelma tietopuutteiden kartoittamiseksi**.
- Kehitetään integroitu, huipputeknologinen, kustannustehokas, luotettava ja turvallinen **havainnointijärjestelmä**.
- Laaditaan vuoteen 2027 mennessä **yhtenäinen ja standardoitu tapa suunnitella ja toteuttaa valtamerten havainnointikampanjoita**.

Aloite perustuu EU:n nykyiseen panokseen operatiivisen meriosaamisen alalla. Osana sitä komissio jatkaa kahden EU:n lippulaivatietopalvelun, Europan meripoliittisen seurantakeskuksen ja tietoverkon (EMODnet) ja meriympäristön seurantapalvelu Copernicuksen[25], kehittämistä ja integroimista.

Aloite tukee **eurooppalaista valtamerten digitaalista kaksosta (DTO)**, joka on kunnianhimoinen, keskitetty ja lähes reaaliaikainen virtuaalinen esitys valtamerestä. Se on kaikkien kansalaisten, tutkijoiden ja innovoijien käytettävissä ja sisältää mahdollisia ja tulevia skenaarioita, käännekohtia ja muutostekijöitä yritysten näyttöön perustuvan päätöksenteon tueksi. Komission puheenjohtaja julkaisi DTO-hankkeen One Ocean Summit -huippukokouksessa vuonna 2022. Siitä tehdään yhteentoimiva Destination Earth -aloitteen puitteissa kehitetyn maapallon digitaalinen kaksonen -järjestelmän kanssa, ja sen on tarkoitus olla toiminnassa EU:n ohjelmana vuoteen 2030 mennessä.

Valtameren havainnointia koskeva aloite auttaa Euroopan kumppaneita valitsemaan Euroopan luotettavaksi tiedepohjaiseksi, huipputeknologiseksi, turvalliseksi ja avoimeksi liittolaiseksi.

---

[24] Se tukee myös ehdotettua valtamerten kestävyyttä käsittelevää International Platform for Ocean Sustainability -foorumia (IPOS), ks. 7 jakso.

[25] EMODnet kerää paikan päällä tehtyjä valtamerihavaintoja, kun taas Copernicuksen meriympäristön seurantapalvelu on maailman johtava digitaalinen tietopalvelu, joka kattaa satelliittidatan, huipputason seurannan ja ennusteet.

Se edistää myös parempaa valtamerten tuntemusta ja lisää yleistä tietoisuutta valtameriin liittyvistä kysymyksistä.

5.2. Maailmanlaajuinen johtoasema valtamerten tutkimuksen ja innovoinnin alalla

Valtamerten tutkimusta ja innovointia koskeva **Ocean R&I Strategy** perustuu tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaan ja muun muassa EU:n missioon ”Ennallistetaan valtameriä ja vesistöjä vuoteen 2030 mennessä”. Siinä varmistetaan lähteestä mereen -toimintamallin soveltaminen[26] ja pyritään parantamaan nykyistä hallinnointitapaa korjaamalla EU:n tutkimus- ja innovointialoitteiden, mukaan lukien niiden tutkimusinfrastruktuurien, hajanaisuutta. Näin voidaan kuroa umpeen tutkimuksen ja innovoinnin välinen kuilu rahoittamalla uuden tiedon ja ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa.

Komissio tukee **valtameriteknologian testauspaikkojen eurooppalaisen verkoston perustamista** nopeuttaakseen keskeisten valtameriteknologioiden innovointia ja käyttöönottoa.

Osallistavaa tutkimusta ja kansalaisten osallistumista edistävien monialaisten lähestymistapojen kautta voidaan kehittää valtamerten ja vesien suojeluun tähtääviä ratkaisuja, jotka viime kädessä tukevat rannikkoyhteisöjen hyvinvointia.

JPI Oceans -aloitteen ja kestävän sinisen talouden kumppanuuden kaltaisilla vakiintuneilla eurooppalaisilla yhteistyömekanismeilla saadaan liikkeelle kansallisia investointeja, ja niillä on tärkeä rooli valtamerten tutkimuksen ja innovoinnin haasteiden tunnistamisessa ja ratkaisemisessa.

5.3. Valtamerten tuntemuksen ja kansalaisosallistumisen vahvistaminen

Valtamerten tuntemus ja kansalaisten osallistuminen lisäävät ymmärrystä valtamerten vaikutuksesta ihmisiin ja ihmisten vaikutuksesta valtameriin, mikä puolestaan vahvistaa kansalaisten mahdollisuuksia tehdä tietoon perustuvia valintoja. Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään sukupolvien välistä vuoropuhelua osallistavien ja/tai keskustelevien käytäntöjen pohjalta. Valtamerten tuntemus liitetään laajempaan ajatukseen vesistöjen tuntemuksen edistämisestä ja vesienhoidon ja meren välisten yhteyksien hahmottamisesta. Vain tekemällä yhteistyötä ja arvostamalla kaikkien sidosryhmien monimuotoisuutta pystymme hyödyntämään valtamertemme täyden potentiaalin ja luomaan kestävämmän tulevaisuuden kaikille.

Komissio aikoo **laajentaa valtamerten tuntemuksen EU4Ocean -aloitetta**, johon osallistuu tuhansia organisaatioita, yrityksiä, nuoria ja koululaisia. EU4Ocean-aloitteessa hyödynnetään koulutusta, tiedottamista ja Euroopan meriatlaksen kaltaisia vakiintuneita välineitä valtamerten merkitystä koskevan tiedon lisäämiseksi muun muassa tekemällä yhteistyötä Bauhaus of the Seas Sails -konsortion[27] kanssa.

Komissio perustaa Youth4Ocean-foorumin pohjalta nuorisolähettiläiden ja ylisukupolvisten toimijoiden **EU Ocean Youth Ambassador and Intergenerational Network** -verkoston, jonka tarkoitus on osallistaa nuoria valtameriammattilaisia ja valtamerten kestävyyden puolestapuhujia kaikkialla EU:ssa ja maailmanlaajuisesti. Uransa alkutaipaleella olevien valtameriammattilaisten urakehitystä tuetaan Atlantin valtameren tutkimusyhteenliittymän

[26] Varmistetaan asianmukaiset yhteydet vesiresilienssistrategiaan ja yhdenmukaisuus strategian kanssa.
[27] https://bauhaus-seas.eu/.

uuden **Blue Intergenerational Programme** -ohjelman kautta. Komissio järjestää vuosittain **nuorisopoliittisia vuoropuheluja**, joilla varmistetaan, että nuorten näkemykset otetaan tehokkaasti huomioon päätöksenteossa.

EU4Ocean-koalition puitteissa toteutetaan **uusi harjoitteluohjelma,** jonka kautta nuoret saavat käytännön kokemusta kilpailukykyistä ja kestävää sinistä taloutta edistävistä töistä. Harjoitteluohjelma tarjoaa nuorille näiden tulevan uran edellyttämiä taitoja ja samalla vahvistaa yhteyttä valtamerten tuntemuksen ja yksityisen sektorin välillä. Erityistä huomiota kiinnitetään naisten ja muiden aliedustettujen ryhmien vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen, jotta nämä voivat omaksua aktiivisen ja merkityksellisen roolin valtameriin liittyvässä toiminnassa.

Lippulaivatoimet:

- Valtamerten havainnointia koskevaa EU:n aloite ja eurooppalaisen valtamerten digitaalisen kaksosen käyttöönotto vuoteen 2030 mennessä panoksena kestävän kehityksen valtameritutkimuksen vuosikymmenen tavoitteisiin
- Eurooppalainen valtameritutkimuksen Ocean R&I Strategy
- EU Ocean Youth and Intergenerational Ambassador Network -verkoston perustaminen

6. Merellinen turvallisuus ja puolustus perusedellytyksenä

Uhkien monimutkaistuminen – mukaan lukien merenalaiseen infrastruktuuriin kohdistuvat hyökkäykset, kyberuhat, alikuntoisten alusten ja varjolaivaston aiheuttamat riskit sekä merialueita koskevat strategiset kiistat – edellyttää koordinoitua, teknologiavetoista ja tulevaisuudenkestävää reagointia, joka kattaa sekä ulkoisen ja sisäisen ulottuvuuden että sotilas- ja siviiliulottuvuuden. Varjolaivasto aiheuttaa akuutteja riskejä ympäristölle etenkin Itämeren alueella öljyvahinkojen, meriturvallisuusuhkien, kansainvälisen kaupan ja merioikeusrikkomusten vuoksi.

Euroopan unionin merellinen turvallisuusstrategia ja siihen kuuluva toimintasuunnitelma tarjoavat EU:lle puitteet, joiden rajoissa se voi suojata etujaan merellä, suojella kansalaisiaan ja alueitaan sekä edistää arvojaan ja talouttaan. Niillä vahvistetaan sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä ja varmistetaan kansainvälisten välineiden, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS), kokonaisvaltainen noudattaminen.

Näiden painopisteiden mukaisesti ja kaapeliturvallisuutta koskevan yhteisen tiedonannon, eurooppalaista sisäisen turvallisuuden ProtectEU-strategiaa koskevan tiedonannon[28] ja Euroopan puolustusvalmiutta vuoteen 2030 mennessä koskevan valkoisen kirjan nojalla EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi keskityttävä vahvistamaan merivoimien ja merivartioston yhteistyötä muun muassa parantamalla merellistä tilannetietoisuutta monialaisten merioperaatioiden (MMO) kautta, investoimalla huippuluokan meriteknologiaan, vahvistamalla kriittisen infrastruktuurin suojelua ja sotilaallista liikkuvuutta, laajentamalla

[28] ProtectEU: eurooppalainen sisäisen turvallisuuden strategia -hanketta koskeva tiedonanto.

merivoimien puolustusvalmiutta ja vahvistamalla EU:n läsnäoloa ja kumppanuuksia ympäri maailmaa.

6.1. EU:n merivartioston ja merivoimien yhteistyön ja merirajojen turvallisuuden vahvistaminen

Komissio jatkaa merivartiostoyhteistyön tukemista laajentamalla onnistuneiden mallien, kuten Euroopan rannikkovartiostofoorumin ja Välimeren rannikkovartiostofoorumin, toimintaa Mustanmeren kaltaisille alueille. Investoinneissa keskitytään **eurooppalaiseen miehittämättömien ilma-alusten pilottikalustoon (UxV)**, johon integroidaan Euroopan meri- ja rajavartiovirasto Frontexin, Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) ja Euroopan kalastuksenvalvontaviraston (EFCA) tuella tekoäly ja kehittyneet sensorit reaaliaikaisen merialueiden valvonnan toteuttamiseksi. Kalusto tehostaa havainnointia ja reagointia, täydentää Naton aloitteita ja suojaa kriittistä merenalaista infrastruktuuria. Investoinnit valmiuksien kehittämiseen ja koulutukseen vahvistavat koko EU:n laajuista merivartiostojen ja eri virastojen välistä yhteistyötä.

6.2. Turvallisuus- ja puolustusteknologian kehittäminen

EU hyödyntää Euroopan puolustusrahaston, pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY), Euroopan puolustusviraston (EDA) ja ehdotettujen[29] turvallisuushanke SAFEn ja puolustusteollisuusohjelma EDIP:n kaltaisia välineitä nykyaikaistaakseen merivoimia ja niihin liittyviä infrastruktuureja, mukaan lukien viestintä- ja verkostoitumisvalmiudet, sensorit, teknologian tutkimus- ja kehitystyö, tiedustelu- ja tarkkailuresurssien yhteiset hankinnat sekä alueellisten tietojen yhdistämiskeskusten perustaminen vuodesta 2025 alkaen. EIP on sitoutunut edistämään teollisuutta muun muassa tukemalla meriteknologian alaa ja hankkimalla yksityistä pääomaa turvallisuuspainotteista innovointia varten.

Uusi meritietoisuutta lisäävä **European Maritime Domain Awareness (MDA) -aloite** (mukaan lukien edellä esitetty eurooppalainen miehittämättömän kaluston pilottihanke) yhdistää sensorit, miehittämättömät järjestelmät ja partiolentokoneet yhtenäiseksi valvontaverkostoksi. MDA:n vahvistaminen on olennaisen tärkeää uhkiin puuttumisen ja hätäaputoimien tukemisen kannalta. Viimeaikaiset kriittiseen meri-infrastruktuuriin vaikuttaneet poikkeamat korostavat saumattoman yhteistyön tarvetta kunkin merialueen alueellisen lähestymistavan mukaisesti.

Komissio kehottaa aktiivisesti kaikkia asiaankuuluvia kansallisia ja EU-tason merenkulkuviranomaisia ja -virastoja liittymään merialan yhteiseen tietojenvaihtoympäristöön (CISE) ja soveltamaan merialuekohtaista lähestymistapaa alueellisen yhdentymisen edistämiseksi. Merellisten uhkien muuttuvan luonteen vuoksi komissio on sitoutunut mahdollistamaan turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihdon CISE-järjestelmässä ja edistämään sen yhteenliitettävyyttä Frontexin hallinnoiman tietojenvaihtokehyksen, etenkin EUROSURin, kanssa sekä sen yhteentoimivuutta merivalvontaverkoston (MARSUR) kanssa, mikä helpottaa jäsenvaltioiden merivoimien välistä turvallista viestintää. Näin vahvistetaan siviili- ja sotilasalan välistä yhteyttä, parannetaan yhteistä tilannetietoisuutta ja mahdollistetaan entistä nopeampi koordinoitu reagointi uhkiin merenkulkualalla. Komissio tukee MDA:han liittyviä pyrkimyksiä muodostaa avaruudesta merenpohjaan ulottuva lähes reaaliaikainen tunnistettu meritilannekuva, joka voitaisiin jakaa myös Naton kanssa.

[29] Tämän tiedonannon antamisajankohtana ehdotusten hyväksyminen oli kesken.

6.3. Kriittisen meri-infrastruktuurin suojeleminen

Valvonnan lisäksi keskeisiä painopisteitä ovat kyberturvallisuus ja tietojärjestelmien häiriönsietokyky. Koska 99 prosenttia maailmanlaajuisista tietovirroista on riippuvaista merenalaisista kaapeleista, digitaalisen infrastruktuurin turvaaminen kyberuhkia vastaan on välttämätöntä erityisesti Itämeren alueella, jossa kriittisen infrastruktuurin turvallisuuteen kohdistuu muita alueita suurempia riskejä.

Keskeinen osa tätä on kaapeliturvallisuutta koskevan EU:n toimintasuunnitelman[30] täytäntöönpano synergiassa tulevan merenkulun teollisuusstrategian kanssa, jolla tehostetaan valvontaa, pelotteita ja reagointimekanismeja. Merellisen ja merenalaisen infrastruktuurin turvallisuuden edistämiseksi tarvittaisiin paremmat valmiudet havaita uhkia ja yhtenäisempi reaaliaikainen merialuekohtainen tilannekuva. Komissio tukee vapaaehtoisten merialuekohtaisten kaapelikeskusten perustamista yhdennetyn valvontamekanismin muodostamiseksi, jonka puitteissa jäsenvaltiot voisivat sopia havaitsemisen tehostamiseen tähtäävästä alueellisesta yhteistyöstä. Tältä kannalta Baltian maiden/Pohjoismaiden yhteisymmärryspöytäkirja Itämeren kriittisen merenalaisen infrastruktuurin suojelusta on lupaava keino vahvistaa Itämeren kriittisten infrastruktuurien turvallisuutta koskevaa alueellista yhteistyötä.

Räjähtämättömät taisteluvälineet (UXO) EU:n vesillä uhkaavat ekosysteemejä ja infrastruktuuria. **Koordinoidussa räjähtämättömien taisteluvälineiden poistostrategiassa, joka kattaa merialueet Itämereltä ja Pohjanmereltä Mustallemerelle asti, hyödynnetään kehittyneitä havaitsemis- ja hävittämistekniikoita.** Kumppanuudet Itämeren suojelukomissio HELCOMin ja muiden alueellisten elinten kanssa tehostavat täytäntöönpanoa.

6.4. EU:n laivasto-operaatioiden ja maailmanlaajuisten kumppanuuksien vahvistaminen

EU vahvistaa yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan mukaisia laivasto-operaatioitaan, joissa keskitytään meritilannetietoisuuteen ja kriittisen infrastruktuurin suojeluun. Merivoimien jatkuva läsnäolo EU:n vesillä on ratkaisevan tärkeää laittoman toiminnan estämiseksi.

Arktinen alue, joka on yhä alttiimpi geopoliittiselle kilpailulle, on EU:lle elintärkeä ympäristön, talouden ja turvallisuuden kannalta. Ilmastonmuutos avaa uusia merireittejä ja lisää luonnonvaroista käytävän kilpailun, ympäristön pilaantumisen ja EU:n turvallisuuteen kohdistuvien hybridiuhkien riskiä. Kuten EU:n arktisessa politiikassa korostetaan, unioni on sitoutunut varmistamaan, että arktinen alue säilyy rauhanomaisen kestävän yhteistyön alueena, johon ei liity jännitteitä. Arktisen alueen häiriönsietokyvyn kehittäminen sopii yhteen ilmastoa, turvallisuutta ja monenvälistä yhteistyötä koskevien EU:n painopisteiden kanssa.

EU pyrkii edelleen vahvistamaan operatiivista yhteistyötä pohjoismaisten jäsenvaltioiden ja samanmielisten arktisen alueen valtioiden kanssa erityisesti merivalvonnan, etsintä- ja pelastustoiminnan sekä kriittisen meri-infrastruktuurin suojelun osalta.

[30] Kaapeliturvallisuutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma.

Lippulaivatoimet:

- Kattava räjähtämättömien taisteluvälineiden poistostrategia, jossa hyödynnetään huippuluokan tunnistus- ja hävittämisteknologiaa
- EU:n, sen arktisten jäsenvaltioiden ja samanmielisten arktisen alueen valtioiden välisen yhteistyön syventäminen
- Eurooppalainen miehittämättömien ilma-alusten pilottikalusto (UxV), joka on varustettu (pinta-, avaruus- ja vedenalaisen kaluston osalta) huipputason järjestelmillä ja teknologialla
- Yhteistyön vahvistaminen Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kumppanimaiden kanssa strategisten ja kokonaisvaltaisten kumppanuuksien puitteissa

7. Kansainvälinen valtamerten hallinnointi ja tehostettu valtameridiplomatia

Eurooppalainen valtameridiplomatia, joka sisältyy kiinteänä osana EU:n vihreän diplomatian toimiin ja tukee maailmanlaajuisten sitoumusten täytäntöönpanoa erityisesti YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden osalta, tehostaa valtamerten suojelutoimia sekä turvaa ja edistää EU:n etuja ja arvoja valtamerta koskevissa kysymyksissä ja luo samalla tehokkaita valtameriin liittyviä poliittisia, taloudellisia, kulttuurisia ja tieteellisiä suhteita maihin, kansakuntiin ja asiaankuuluviin järjestöihin. **Vahvemmat kansainväliset kumppanuudet** ovat entistä tärkeämpiä, kuten myös monenvälisen diplomatian sekä monenvälisten tulosten edistäminen. Ne ovat välttämättömiä merten luonnonvarojen tehokkaan suojelun ja hoidon kannalta erityisesti kalastuksessa, jossa pyrkimykset luoda paremmat ja oikeudenmukaisemmat kansainväliset tasapuoliset toimintaedellytykset **tukevat sekä EU:n kalastusalaa että maailmanlaajuista kestävyyttä**[31].

7.1. Kansainvälisen valtamerten hallinnoinnin vahvistaminen

EU on sitoutunut noudattamaan kansainvälistä oikeutta ja erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimusta (UNCLOS) sekä vahvistamaan kaikkia kansakuntia ja kansoja hyödyttävää **sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä** järjestämällä tehokkaan kansainvälisen hallinnon. EU käyttää diplomaattista vaikutusvaltaansa, joka perustuu sen kumulatiiviseen talousvyöhykkeeseen, suuriin kala- ja äyriäismarkkinoihin sekä kestävyyteen sitoutumiseen.

EU tunnustaa maailmanlaajuisen yhteistyön tarpeen ja pyrkii siksi asettamaan valtamerten hallinnoinnin etusijalle kansainvälisissä ohjelmissa, yhdenmukaistamaan kansainvälisiä oikeudellisia kehyksiä ja edistämään kumppanuuksia.

Komissio priorisoi ja tehostaa seuraavia keskeisiä toimia:

- **BBNJ-sopimuksen**[32] **nopea ratifiointi**, sopimuksen nopean voimaantulon edistäminen ja täytäntöönpanon tukeminen sekä aavan meren kestävän hallinnoinnin varmistaminen

[31] Katso nämä ja muut tässä luvussa olevat viittaukset EU:hun kansainvälistä valtamerten hallinnointia koskevista neuvoston päätelmistä, 15973/22, 13.12.2022.
[32] Biodiversity Beyond National Jurisdiction.

- **kunnianhimoinen maailmanlaajuinen muovisopimus** valtamerten pilaantumisen hillitsemiseksi, ja toimiminen luotettavana kumppanina ja johtajana, joka tekee yhteistyötä muiden osapuolten kanssa ja saattaa sopimusneuvottelut päätökseen mahdollisimman pian.

EU:n olisi myös käytettävä kaikkia diplomaattisia vaikutusmahdollisuuksiaan ja tiedotusvalmiuksiaan edistääkseen sopimukseen pääsemistä kolmen laajan **merisuojelualueen nimeämisestä eteläiselle jäämerelle**, joka on paras tapa suojella Etelämantereen ainutlaatuisia ja koskemattomia meriekosysteemejä ja biologista monimuotoisuutta. Lisäksi EU edistää tavoitetta suojella 30 prosenttia aavasta merestä vuoteen 2030 mennessä. EU saattaa BBNJ-sopimuksen osaksi EU:n lainsäädäntöä[33] varmistaakseen sopimuksen noudattamisen.

Komissio tukee edelleen **ennalta varautumisen periaatteeseen perustuvaa suhtautumistaan syvänmeren kaivostoimintaan,** ja korostaa tarvetta tutkia enemmän tällaisen toiminnan mahdollisia sosioekonomisia sekä ympäristöön ja biologiseen monimuotoisuuteen kohdistuvia vaikutuksia. Ennen kuin saatavilla on riittävästi tieteellistä näyttöä siitä, että syvänmeren kaivostoiminta ei aiheuta uhkaa meriekosysteemeille, komissio kehottaa keskeyttämään toiminnan ennalta varautumisen periaatteen perusteella ja kehottaa neuvostoa vahvistamaan tämän toimintamallin. Komissio edistää sääntöihin perustuvaa lähestymistapaa Kansainvälisessä merenpohjajärjestössä (ISA).

Komissio on sitoutunut ennalta varautumisen periaatteeseen ja katsoo, että on tarpeen varmistaa riittävä tieteellinen perusta edellä mainittujen toimien perustelemiseksi ja arvioida niihin liittyvät riskit ja vaikutukset asianmukaisesti ennen sellaisten kehittyvien teknologioiden käyttöönottoa, joilla puututaan meriympäristöihin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi **merten** geotekniseen suunnitteluun ja hiilidioksidinpoistoon liittyvät teknologiat.[34]

EU tukee valtamerten kestävyyttä käsittelevää kansainvälistä **International Platform for Ocean Sustainability (IPOS)** -foorumia, jonka tarkoituksena on vahvistaa tieteen ja politiikan välistä vuorovaikutusta[35]. IPOS edistää näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja vahvistaa valtamerijärjestelmiä koskevaa maailmanlaajuista tietämystä ja ymmärrystä, ja sen tavoitteena on tehostaa suojelua ja kestävää hallintaa. Komissio tukee myös tieteellistä yhteistyötä lisääviä aloitteita, kuten **Atlantin valtameren tutkimusyhteenliittymä (AAORIA)**.

Komissio aikoo lisäksi toteuttaa seuraavat toimet:

- **Komissio** tutkii parhaillaan keinoja parantaa **tuontikalastus- ja vesiviljelytuotteiden kestävyyttä** autonomisen tariffikiintiöjärjestelmän puitteissa.
- **Merikilpikonnien tahattoman pyynnin vähentämiseksi** komissio aikoo vuonna 2026 hyväksyä eritelmät, jotka koskevat laitetta kilpikonnien päästämiseksi pois verkosta. Laite on tarkoitettu EU:n laivaston käyttöön katkarapujen trooppisessa kalastuksessa Länsi-Atlantilla ja Intian valtamerellä. Komissio arvioi näiden uusien eritelmien tehokkuutta ennen kuin se harkitsee sisäisiä tai kansainvälisellä tasolla toteutettavia lisätoimia.

[33] Ks. ehdotus direktiiviksi merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla, COM(2025) 173 final, 24.4.2025.
[34] EU:n kansainvälisestä valtamerten hallinnoinnista annettu yhteinen tiedonanto, JOIN(2022) 28 final.
[35] Ks. alaviite 31.

- Lisäksi komissio pyrkii **ratifioimaan ja panemaan kokonaisuudessaan täytäntöön kansainväliset välineet**, kuten haitallisten tukien kieltämistä koskevan WTO:n kalastustukisopimuksen, merenkulkijoita ja kalastajia koskevat ILO:n yleissopimukset ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) laatimat kalastusalusten turvallisuusstandardit.

- Kalastusalalla komissio tehostaa toimiaan **vastatakseen "mukavuuslippujen" aiheuttamiin haasteisiin** ja varmistaakseen kalastusalusten omistusrakenteiden avoimuuden, jotta henkilöt, jotka harjoittavat laittomia merenkulkualan käytäntöjä, esimerkiksi kalastukseen ja ympäristönhoitoon liittyviä, voidaan saattaa vastuuseen. Tämä työ perustuu meneillään olevan tutkimuksen tuloksiin.
- EU johtaa aktiivisesti **alueellisia kalastuksenhoitojärjestöjä** ja edistää niiden toimintaa kalastuksenhoidon kestävyyden **korkean tason ylläpitämiseksi** erityisesti LIS-kalastuksen torjunnassa.

- Komissio ehdottaa **kestävää kalastusta koskevien kumppanuussopimusten uutta sukupolvea**, joka on yhdenmukainen EU:n laajempien alueellisten strategioiden ja painopisteiden kanssa, erityisesti Afrikan ja indopasifisen alueen osalta, jotta voidaan edistää EU:n johdonmukaista toimintamallia kestävässä kalastuksessa ja valtamerten hallinnoinnissa.
- Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat päässeet alustavaan poliittiseen yhteisymmärrykseen komission ehdotuksesta muuttaa asetusta (EU) N:o 1026/2012, jolla pyritään torjumaan **kestämättömiä kalastuskäytäntöjä**. Ehdotettu muutos kuvastaa EU:n sitoumusta edistää kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä jaettujen kantojen hoidossa ja samalla hyödyntää markkinavoimaansa kestävän kalastuksen edistämiseksi.

EU jatkaa esimerkkinä toimimista soveltamalla **nollatoleranssia laittomaan, ilmoittamattomaan ja sääntelemättömään kalastukseen (LIS-kalastus)**[36] kolmansien maiden kanssa käytävien vuoropuhelujen ja LIS-kortinantojärjestelmän pohjalta. Se hyödyntää erityisesti EU:n saalistodistusjärjestelmää (CATCH-järjestelmä), jolla pyritään suojaamaan EU:n markkinoita LIS-kalastustuotteilta.

CATCH-järjestelmän digitalisointi (IT CATCH) on EU:n lippulaiva LIS-kalastuksen maailmanlaajuisessa torjunnassa, josta tulee pakollista tammikuusta 2026 alkaen. Tämän seurauksena EU:n jäsenvaltiot vahvistavat ja yhdenmukaistavat tuontivalvontaansa ja toimiaan varmistaakseen Euroopan markkinoille saatettujen kalastustuotteiden laillisuuden. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä syrjäisimpiin alueisiin, jotka ovat alttiita naapureina olevista kolmansista maista peräisin olevalle epäreilulle kilpailulle ja laittomalle kalastukselle.

EU sitoutuu edelleen ratifioimaan ja panemaan täytäntöön satamavaltion toimenpiteitä koskevan sopimuksen ja edistämään **päivitettyjen kalastuksenvalvontasääntöjensä** täytäntöönpanoa maailmanlaajuisesti[37].

Komissio valmistelee vuonna 2026 **tiedonannon uudesta strategisesta toimintamallista EU:n kalastusalan ulkoiseen toimintaan,** jossa se hahmottelee **tätä koskevat EU:n toimet**.

[36] Ks. alaviite 31.
[37] Ks. alaviite 31.

Toimintamallilla pyritään kuromaan umpeen puutteita maailmanlaajuisessa kalastuksenhallinnassa ja vahvistamaan EU:n sitoutumista kestävään valtamerten hoitoon.

7.2. Tarkoituksenmukainen strateginen valtameridiplomatia

EU on valtamerten osalta merkittävä diplomaattinen toimija, joka edustaa niin unionin kuin sen jäsenvaltioiden etuja. Valtamerten luonnonvarojen, erityisesti kalakantojen, kestävän hallinnoinnin varmistaminen edellyttää tiiviimpää yhteistyötä EU:n, kolmansien maiden ja maailmanlaajuisten toimijoiden välillä. EU:n kahdenvälisten sitoumusten ja strategisten aloitteiden verkosto kumppanien kanssa Välimeren ja Mustanmeren, arktisen alueen, Afrikan ja indopasifisen alueen kaltaisilla alueilla auttaa edistämään valtamerten hallinnointia ja kestävää sinistä talouden maailmanlaajuista kehittämistä. Ilmastodiplomatian toteuttaminen maailmanlaajuisesti on olennaisen tärkeää valtamerten terveyden palauttamiseksi. Erityisesti pienet kehittyvät saarivaltiot (SIDS) ovat läheisiä liittolaisia COP-prosessin puitteissa käytävissä neuvotteluissa, koska ilmastonmuutoksen vaikutukset vaikuttavat niihin suoraan.

Komissio aikoo esittää seuraavia ensisijaisia toimia:

- **Komissio aikoo hyväksyä meriympäristöä koskevan toimintamallin**, jolla varmistetaan välitön vaikutus ja synergia kestävän valtamerten hallinnoinnin, suojelun ja kestävän talouskehityksen edistämisessä kumppanimaissa. Tarkoituksena on yksilöidä keskeiset säilytettävät alueet, kartoittaa sidosryhmiä ja ottaa täysin huomioon niitä koskevat toimet sekä käsitellä järjestelmän laajuista vuorovaikutusta.
- Komission tavoitteena on myös vahvistaa sitoutuminen **EU:n ja Afrikan kumppanuuteen** vahvistamalla yhteistyötä kestävän sinisen talouden alalla, mikä edistää merkittävästi taloutta, elintarviketurvaa ja ravitsemusta sekä molempien mantereiden kestävää kehitystä.

EU käyttää diplomaattisia yhteyksiään nostaakseen esiin valtamerikysymyksiä kansainvälisten poliittisten ohjelmien kautta, kuten G7- ja G20-foorumeilla. EU sitoutuu edelleen vahvasti vuosittaiseen valtameriä ja ilmastoa koskevaan vuoropuheluun, jolle osapuolikonferenssi on antanut tehtäväksi edistää valtameriä ja ilmastoa koskevia kysymyksiä sekä UNFCCC:n että Pariisin sopimuksen puitteissa, ottaen huomioon myös kansallisesti määriteltyjen panosten uuden sukupolven ja seuraavan maailmanlaajuisen tilannekatsauksen.

Eurooppalainen valtameridiplomatia edistää kalastuksenhoidon **kansainvälistä hallintaa koskevien standardien** noudattamista ja auttaa kehitysmaita ratifioimaan ja panemaan täytäntöön keskeisiä kansainvälisiä sopimuksia, edistämään biologisen monimuotoisuuden suojelua, kalastusalusten rekisteröintiä ja kestävän kehityksen tavoitteiden, erityisesti kestävän kehityksen tavoitteen 14, saavuttamista. EU tukee edelleen kumppanimaiden kestävää sosioekonomista kasvua Global Gateway -strategian kaltaisilla toimilla, joilla varmistetaan, että kalastus, vesiviljely ja muut valtameriin liittyvät toimet edistävät kestävää kehitystä ja valmiuksien kehittämistä maailmanlaajuisesti. Valtamerisopimuksen mukaisten EU:n tavoitteiden tukemiseksi ja EIP-ryhmän tukemana Global Gateway -strategiaa hyödynnetään kohdennettujen investointien edistämiseksi kumppanimaissa. Niillä pyritään edistämään valtamerten hallinnointia, kestävää sinistä taloutta ja ilmastotoimia. Tähän liittyviä lippulaivahankkeita ovat esimerkiksi ympäristöystävällisten merenkulkuväylien tukeminen, meriliikenteen hiilestä irtautumisen edistäminen ja aloite, joka koskee sargassolevämassojen

hyödyntämistä mahdollisuutena kiertotalouden innovoinnin ja kestävän kasvun tukemiseksi rannikkoyhteisöissä.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat maailman suurin avunantaja ja myös aavan meren suurin maailmanlaajuinen avunantaja. EU suhtautuu myönteisesti biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen osapuolten konferenssissa saavutettuun edistykseen luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi tarvittavien varojen hankkimisessa, Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehyksen (KMGBF) toimintatavoitteiden saavuttamisessa ja maailmanlaajuisen biologisen monimuotoisuuden rahoitusvajeen poistamisessa myös valtamerien osalta.

Lippulaivatoimet:

- Tiedonanto strategisesta toimintamallista EU:n kalastusalan ulkoiseen toimintaan, mukaan lukien kalastusta koskevien kumppanuussopimusten uusi sukupolvi
- Tietyistä kalakantojen säilyttämiseksi toteutettavista kestämättömän kalastuksen salliviin maihin liittyvistä toimenpiteistä annetun asetuksen 1026/2012 muuttamisen hyväksyminen ja voimaantulo
- BBNJ-sopimuksen nopea ratifiointi ja täytäntöönpano sekä sopimuksen täytäntöönpanon tukeminen kehitysmaissa 40 miljoonan euron rahoitusosuudella maailmanlaajuiseen valtameriohjelmaan
- Haitallisten kalastustukien kieltämistä koskevan WTO:n sopimuksen ensimmäisen vaiheen voimaantulo ja täytäntöönpano sekä liikakalastukseen ja ylikapasiteettiin kannustavien tukien sääntelyä koskevista jäljellä olevista lisäsäännöistä käytävien toisen vaiheen neuvottelujen päättäminen
- EU:n kortinantojärjestelmää täydentävän EU:n digitalisoidun saalistodistusjärjestelmän (IT CATCH) pakollinen käyttö tammikuusta 2026 alkaen LIS-kalastuksen torjunnan tehostamiseksi
- Valtamerten kestävyyttä käsittelevän kansainvälisen International Platform for Ocean Sustainability -foorumin pilotointi
- Eteläisen jäämeren suojeltujen alueiden edistäminen

8. Seuraavat vaiheet

Maapallon kolminkertaisen kriisin eli kiihtyvän ilmastonmuutoksen, biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen ja saastumisen samoin kuin geopoliittisten jännitteiden uhatessa EU:n on toimittava päättäväisesti valtamerten ja merenkulun tulevaisuuden turvaamiseksi. Hyödyntämällä kaikkia käytettävissään olevia välineitä ja kumppanuuksia EU voi näyttää esimerkkiä selviytymiskykyisemmän, kestävämmän ja turvallisemman valtamerialueen luomisessa.

Valtamerisopimuksessa hahmotellaan strateginen ja koordinoitu vastaus haasteisiin. Siinä yhdistetään hallinnointiin liittyvät uudistukset, innovointi, investoinnit ja kansainvälinen diplomatia yhtenäiseksi visioksi valtamerten terveyden, kestävyyden ja hyvinvoinnin puolesta.

Sopimus ei ole pelkkä etenemissuunnitelma, vaan kehotus ryhtyä toimiin ja ottaa vastuuta. Yhdessä turvaamme valtamerten aseman, kun ne säätelevät maapallon ilmastoa ja ovat

liittolaisina ilmastonmuutoksen torjunnassa, samoin kuin valtamerten biologisen monimuotoisuuden ja elinympäristöt planeettamme rikkautena, talouden veturina ja tulevien sukupolvien yhteisenä perintönä.

Komissio tekee tiivistä yhteistyötä muiden EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden, sidosryhmien ja kansainvälisten kumppanien kanssa konkreettisten tulosten saavuttamiseksi.

Liite: Valtameriin liittyvät tavoitteet EU:n lainsäädännössä ja politiikassa[38]

Tavoite	Sitova/ ei-sitova	Lähde
Meriympäristön hyvä tila vuoteen 2020 mennessä. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä kansallisia meristrategioita ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi tai ylläpitämiseksi. Ekosysteemilähtöinen toimintatapa on otettava käyttöön EU:n meriympäristön hallinnan sitovana periaatteena.	Sitova	Meristrategiapuitedirektiivi
Varmistaa meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen sekä niitä hyödyntävän kalastuksen hoito. Kestävä enimmäistuotto vuoteen 2020 mennessä kaikkien kantojen osalta.	Sitova	Yhteisestä kalastuspolitiikasta annettu asetus
30 prosenttia EU:n merialueista olisi suojeltava vuoteen 2030 mennessä, ja siitä 10 prosentin olisi kuuluttava tiukan suojelun piiriin.	Ei-sitova	Biodiversiteettistrategia
Tukea biodiversiteettistrategiaa, jonka tavoitteena on saada kalakannat kestävälle tasolle ja pitää ne siellä, vähentää kalastuksen vaikutusta merenpohjaan ja vähentää herkkiin lajeihin kohdistuvia kalastuksen vaikutuksia luopumalla pohjakalastuksesta merialueilla vuoteen 2030 mennessä, parantamalla valikoivuutta, suojelemalla herkkiä lajeja, tukemalla kalastusalaa ja tehostamalla tutkimusta, täytäntöönpanoa, hallinnointia ja sidosryhmien osallistumista.	Ei-sitova	EU:n meriä koskeva toimintasuunnitelma: suojellaan ja ennallistetaan meriekosysteemejä kestävää ja selviytymiskykyistä kalataloutta varten
Vähintään 20 prosenttia EU:n merialueista on ennallistettava vuoteen 2030 mennessä ja kaikki ennallistamisen tarpeessa olevat ekosysteemit vuoteen 2050 mennessä. Jäsenvaltioiden on toimitettava kansalliset ennallistamissuunnitelmat vuoden 2026 puoliväliin mennessä.	Sitova	Luonnon ennallistamista koskeva asetus
Merellä tuotettavan uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia otetaan käyttöön noin 111 gigawattia vuoteen 2030 mennessä ja noin 317 gigawattia vuoteen 2050 mennessä, josta valtamerienergiakapasiteetista on saavutettavissa 100 megawattia vuoteen 2027 mennessä ja 1 gigawatti 2030-luvun alkuun mennessä.	Ei-sitova	Tiedonanto: ”EU:n merienergiatavoitteiden saavuttaminen”

[38] Luetteloa voidaan täydentää.

Jäsenvaltion on tehtävä ei-sitova sopimus yhteistyöstä, joka koskee tavoitteita kullakin merialueella vuoteen 2050 mennessä käyttöön otettavalle uusiutuvan merienergian tuotannolle	Sitova	TEN-E-asetus
88 gigawattia merialueella käyttöön otettavaa uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia vuoteen 2030 mennessä ja 360 gigawattia vuoteen 2050 mennessä	Ei-sitova	
Uusiutuvaa energiaa koskeva yleistavoite on vähintään 42,5 prosenttia vuoteen 2030 mennessä (ei-sitova tavoite on 45 prosenttia). Jäsenvaltioiden on julkaistava tiedot suunnitelluista tarjouksista ja merellä tuotettavan uusiutuvan energian määristä.	Sitova	RED III
Toimenpiteet, joilla tuetaan ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä – energiasiirtymän sisällyttäminen kalastus- ja vesiviljelyalalle, alusten kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, kestävyyden ja energiatehokkuuden parantaminen, biodiversiteettia ja saasteettomuutta koskevien tavoitteiden noudattaminen, taitojen ja uran kehittäminen, tutkimukseen ja innovointiin investoiminen sekä kansainvälisen yhteistyön edistäminen.	Ei-sitova	Tiedonanto EU:n kalastus- ja vesiviljelyalan energiasiirtymästä
Ilmastoneutraalius EU:ssa vuoteen 2050 mennessä, välitavoite kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä vähintään 55 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä.	Sitova	Eurooppalainen ilmastolaki
Tavoitteet suurten merikonttialusten ja meriliikenteeseen tarkoitettujen matkustaja-alusten maasähkön syötön käyttöönottoa varten merisatamissa ja sisävesisatamissa	Sitova	AFIR-asetus
Euroopan satamissa käyvien alusten, joiden bruttovetoisuus (GT) on yli 5 000 tonnia, käytetyn energian vuotuisen keskimääräisen kasvihuonekaasuintensiteetin enimmäisrajat riippumatta siitä, minkä lipun alla ne liikennöivät – 2 prosenttia vähemmän vuoteen 2025 mennessä ja 80 prosenttia vähemmän vuoteen 2050 mennessä. Matkustaja- ja konttialusten on käytettävä maasähköä (OPS) tai vaihtoehtoisia päästöttömiä teknologioita 1 päivästä tammikuuta 2030 lähtien satamissa, jotka kuuluvat AFIR-asetuksen 9 artiklan piiriin, ja 1 päivästä tammikuuta 2035 lähtien kaikissa EU:n satamissa, joissa tuotetaan maasähköä.	Sitova	Fuel EU Maritime -asetus

Kierrätyslaitosten on varmistettava, että aluskierrätys estää vaarallisten aineiden päästämisen mereen ja huolehtii jätteiden asianmukaisesta käsittelystä. Edellyttää vaarallisten materiaalien luetteloa sellaisten aineiden käsittelyä varten, jotka voivat vahingoittaa meriympäristöjä, ja eurooppalaisten aluskierrätyslaitosten luettelon laatimista.	Sitova	Aluskierrätyksestä annettu asetus
Kieltää tietyt kertakäyttöiset muovituotteet, kuten pillit ja ruokailuvälineet. Kerätä 77 % muovipulloista vuoteen 2025 mennessä ja 90 % vuoteen 2029 mennessä.	Sitova	Kertakäyttömuovidirektiivi
Joidenkin kertakäyttöisten muovituotteiden kulutuksen määrällinen vähennys jäsenvaltioittain vuoteen 2026 mennessä vuoden 2022 tasoon verrattuna.	Ei-sitova	
Vuoteen 2030 mennessä EU:n olisi vähennettävä muovijätteen määrää merellä 50 prosenttia ja mikromuovien määrää 30 prosenttia ja vähennettävä ravinnehävikkiä, kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä ja riskiä, vaarallisempien torjunta-aineiden käyttöä ja tuotantoeläimille ja vesiviljelyssä käytettävien mikrobilääkkeiden myyntiä 50 prosenttia.	Ei-sitova	Saasteettomuustoimintasuunnitelma
Jäsenvaltioiden on perustettava suojeltujen alueiden Natura 2000 -verkosto sen varmistamiseksi, että EU:n arvokkaimmat luontotyypit ja lajien elinympäristöt säilytetään tai tarvittaessa ennallistetaan suotuisalla suojelulla.	Sitova	Lintudirektiivi
		Luontodirektiivi
Jäsenvaltioiden on käytettävä vesipiirin hoitosuunnitelmiaan ja toimenpideohjelmiaan vesimuodostumien suojelemiseksi ja tarvittaessa ennallistamiseksi hyvän tilan saavuttamiseksi ja tilan huononemisen ehkäisemiseksi (hyvä kemiallinen ja ekologinen tila)	Sitova	Vesipolitiikan puitedirektiivi
Jäsenvaltioiden on vähennettävä maatalouslähteistä peräisin olevien nitraattien suoraan aiheuttamaa vesien pilaantumista määrittelemällä nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiita vyöhykkeitä, seuraamalla vesimuodostumien nitraattipitoisuuksia ja vahvistamalla hyvän maatalouskäytännön säännöstöt.	Sitova	Nitraattidirektiivi
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että meriliikenteessä käytettäviä polttoaineita ei käytetä niiden aluemerillä, talousvyöhykkeillä ja epäpuhtauksien valvontavyöhykkeillä	Sitova	Rikkidirektiivi

Itämeren ja Pohjanmeren päästöjen valvonta-alueen ulkopuolella, jos polttoaineiden rikkipitoisuus on suurempi kuin 0,50 prosenttia, ja epäpuhtauksien valvontavyöhykkeen sisällä, jos polttoaineiden rikkipitoisuus on suurempi kuin 0,10 prosenttia.		
Jäsenvaltioiden on seurattava ja arvioitava uimaveden laatua.	Sitova	Uimavesidirektiivi
Yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden saavuttaminen edistämällä tehokkaita ja avoimia markkinoita, sääntelemällä ammatillisia organisaatioita, kaupan pitämistä koskevia vaatimuksia, kuluttajille tiedottamista, kilpailusääntöjä ja markkinatietoutta	Sitova	Yhteinen markkinajärjestely
Jäsenvaltioiden on ehkäistävä ennalta, vähennettävä mahdollisimman paljon ja lievennettävä haittavaikutuksia, joita haitallisten vieraslajien sekä tarkoituksellisesta että tahattomasta tuonnista unioniin ja siellä leviämisestä aiheutuu luonnon monimuotoisuudelle.	Sitova	Haitallisia vieraslajeja koskeva asetus
EU:n valtamerien ja vesistöjen ennallistamista koskevassa missiossa, jonka tavoitteet on asetettu vuodeksi 2030, pyritään valtamerien ja vesistöjen terveyden suojeluun ja ennallistamiseen tutkimuksen ja innovoinnin, kansalaisten osallistumisen ja sinisten investointien avulla. Uuden lähestymistavan mukaisesti missiossa käsitellään valtamerta ja vesistöjä yhtenä kokonaisuutena, ja ne ovat keskeisessä asemassa ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa ja luonnon ennallistamisessa. Missio auttaa saavuttamaan seuraavat EU:n tavoitteet:	Ei-sitova	EU:n missio – valtamerien ja vesistöjen ennallistaminen